

SPRÁVA O ČINNOSTI A HOSPODÁRENÍ KULTÚRNEJ ORGANIZÁCIE V ZRIAĐOVATEĽSKEJ PÔSOBNOSTI ŽSK ZA ROK 2021

Základné informácie: a) Oravská knižnica Antona Habovštiaka v Dolnom Kubíne
b) sledované obdobie – rok 2021

I. VŠEOBECNÁ ČASŤ

1. Úlohy a miesto kultúrnej organizácie v národnom systéme kultúrnych organizácií

1.1. Poslanie knižnice a jej funkcie

Oravská knižnica Antona Habovštiaka v Dolnom Kubíne je príspevkovou organizáciou Žilinského samosprávneho kraja a jej základným dokumentom pre činnosť je zriaďovacia listina. V zmysle zriaďovacej listiny pôsobí ako regionálna kultúrna, informačná a vzdelávacia inštitúcia, poskytujúca v rámci svojej územnej pôsobnosti slobodný prístup k informáciám všetkým občanom. Knižnica pri naplňovaní svojich funkcií vychádza zo Zákona č. 126/2015 Z. z. o knižniciach, koncepčných strategických dokumentov pre rozvoj knihovníctva na Slovensku a má na zreteli princípy, ktoré boli sformulované ako základné tézy vychádzajúce z prijatých medzinárodných knižničných deklarácií. Činnosť knižnice sa riadi internými normatívnymi dokumentmi – organizačnou štruktúrou, knižničným a výpožičným poriadkom, pracovným poriadkom a pod. Operatívne sú plnené úlohy, ktoré jej kladie zriaďovateľ Žilinský samosprávny kraj.

Plnenie funkcie mestskej knižnice

Na základe zriaďovacej listiny plní knižnica funkciu verejnej mestskej knižnice pre mesto Dolný Kubín. V roku 2021 bolo takmer 70 % čitateľov z radov občanov mesta. Táto skutočnosť do značnej miery ovplyvňuje plánovanie jednotlivých aktivít knižnice. Oravská knižnica A. Habovštiaka obsahom svojej činnosti, spoluprácou s kultúrnymi, výchovno-vzdelávacími, verejnými a spoločenskými inštitúciami, ako aj občianskymi a záujmovými združeniami pôsobí vo svojom prostredí ako kultúrne, výchovné, informačné a komunitné centrum s rozsiahlym používateľským zázemím. Poskytuje komplexné knižnično-informačné služby všetkým používateľským skupinám – absenčné a prezenčné výpožičky, bibliografické a informačné služby, zabezpečovanie medziknižničnej výpožičnej služby, vyhotovovanie rešerší a kópií dokumentov z fondu knižnice, spracovanie a vydávanie bibliografií a medailónov regionálnych osobností. Zabezpečuje slobodný prístup k informáciám a poznatkom šírených na všetkých druhoch nosičov, svojou činnosťou vytvára podmienky pre rovnoprávne uspokojovanie kultúrnych, spoločenských a informačných potrieb a záujmov všetkých používateľov, podporuje celoživotné vzdelávanie a svojimi kultúrno-spoločenskými a výchovnými aktivitami sa osobitne zameriava na vekovú kategóriu detí a mládeže a podporuje ich záujem o čítanie.

Plnenie regionálnej funkcie

V zmysle svojej regionálnej funkcie pôsobí Oravská knižnica Antona Habovštiaka v Dolnom Kubíne ako koordinačné, vzdelávacie, štatistické a metodické strediskom pre sieť verejných a školských knižníc okresov Dolný Kubín, Námestovo a Tvrdošín. Metodická činnosť a poradenské služby sa okrem oblasti poskytovania služieb sústreďujú vo veľkej miere na pomoc pri automatizácii knižničných procesov a pri podávaní projektov. Svoje regionálne poslanie knižnica plní aj budovaním fondu regionálnych dokumentov a s ním súvisiacej informačnej databázy, ktoré slúžia používateľom celej Oravy.

Plnenie medzinárodných funkcií

Uvedenú funkciu knižnici zriaďovacia listina priamo nevymedzuje, ale v ostatnom čase Oravská knižnica A. Habovštiaka rozvíja aktivity v oblasti cezhraničnej spolupráce s Miejskou Bibliotekou Publiczną v Limanowej a Městskou knihovnou Krnov.

Porovnanie kvantitatívnych a kvalitatívnych výstupov činnosti

Analýzu výstupov a ich podrobné porovnanie predkladáme v časti II. Odborná činnosť knižníc.

1.2. Plnenie prioritných úloh v roku 2021

Činnosť knižnice bola v roku 2021 negatívne ovplyvnená pandemiou ochorenia COVID-19 a uplatňovaním protiepidemických opatrení, kedy prevádzka knižnice bola počas roka viackrát zakázaná, resp. realizovaná v obmedzenom režime. Knižnica neposkytovala výpožičné služby v tomto období: 1.1.-26.5., 6.3.-28.3. 6.5.-23.5. 25.11.-9.12. V čase otvorenia knižnice sme dodržiavali nariadené podmienky prevádzky v zmysle uznesení vlády a opatrení Úradu verejného zdravotníctva SR – podľa aktuálneho zaradenia okresu v Covid automate bola knižnica otvorená v podobe výdajného okienka, v skrátenom výpožičnom čase (9.30-16.30 hod., bez poskytovania služieb v sobotu), prípadne bol vstup umožnený osobám v zodpovedajúcom imunitnom statuse (OTP, OP). Vstupujúci čitatelia museli mať prekryté horné dýchacie cesty, aplikovať si dezinfekčný prostriedok, dodržiavať aktuálny počet návštevníkov na m² na jednotlivých oddeleniach, zachovávať odstupy osôb minimálne 2 m, doba vstupu pre čitateľov bola limitovaná na 10-15 minút, pravidelne boli dezinfikované dotykové povrchy, sterilizovaný vzduch 2 germicídnymi žiaričmi typu Sterillight Air G1 30. Jeden bol umiestnený na oddelení beletrie, kde je najvyššia koncentrácia používateľov v súvislosti s ich centrálnou registráciou. Druhý sa striedavo používal na detskom a náučnom oddelení. Ochrana zamestnancom zabezpečovali aj plexisklové zábrany na výpožičných pultoch. Pri vchode do knižnice a pred jednotlivé oddelenia boli umiestnené automatické bezdotykové dávkovače dezinfekčného prostriedku na ruky. V marci a novembri boli všetky priestory bezplatne vydezinfikované spoločnosťou Orava Rescue System, ktorá používa technológiu rozprašovania ozónu alebo peroxidu vodíka pod vysokým tlakom vo forme hmly.

70. výročie vzniku knižnice

Činnosť knižnice sa celý rok niesla v duchu pripomínania si tohto významného výročia. V úvode roka bolo logo knižnice graficky upravené tak, aby symbolizovalo 70-tku knižnice a mohlo sa používať na propagačných materiáloch a sociálnych sieťach. Pri tejto príležitosti sme získali aj vzácny dar od dolnokubínskeho výtvarníka Luka Braseho, ktorý vytvoril grafiku svojím jedinečným umeleckým štýlom, tzv. lukagraphy, spájajúcim kresbové gesto s fotografickým pozorovaním. Podľa slov autora, inšpiráciou pre neho bola budova knižnice, ako aj farebné príbehy kníh, v ktorých sa zhmotňuje fantázia. Žilinský samosprávny kraj poskytol účelovú dotáciu vo výške 1500 Eur, z ktorej sa zakúpil prezentačný stánok a stolík, vydali sa propagačné predmety.

Prioritné úlohy vyplývajúce zo zriaďovacej listiny a vytýčené v pláne činnosti pre rok 2021 boli plnené nasledovne:

Udržať úroveň hlavných ukazovateľov v oblasti zabezpečovania informačných zdrojov, počte používateľov a počte výpožičiek.

Plnenie:

Bilancia finančných zdrojov na nákup fondu dosiahla najvyššiu úroveň za ostatných 10 rokov, nákup knižničného fondu bol realizovaný vo výške **33 190,52 €** (r. 2020 – 15 645,11 €, r. 2019 – 16 763,66 €, r. 2018 – 19 329,74 €, r. 2017 – 17 982,59 €, r. 2016 – 15 608,91 €, r. 2015 - 13 751,93 €, r. 2014 – 8 316,24 €, r. 2013 - 17 939,51 €, r. 2012 – 7 967 €, r. 2011 – 13 411 €).

V tejto sume sú zahrnuté získané mimorozpočtové zdroje vo výške **26 611,47 €**, čo predstavuje **80 %** (v predchádzajúcom roku 32,70 %) z celkovej sumy vynaloženej na nákup knižničného fondu. V roku 2021 sa čerpali prostriedky z dotačného systému FPU - Akvizícia knižníc z dvoch rokov (2020,2021), čím došlo k vysokému nárastu. Sumu 1 027 € sme získali aj z iných mimorozpočtových zdrojov, z Nadácie SPP a dotačného systému MK SR.

Významným zdrojom dopĺňovania knižničného fondu sú aj dary od fyzických a právnických osôb, z počtu všetkých získaných knižničných jednotiek predstavovali dary podiel 13 %.

V roku 2021 sa v knižnici zaregistrovalo 2 516 používateľov, z toho 943 do 15 rokov. Oproti predchádzajúcemu roku sa celkový počet zaregistrovaných používateľov znížil o 77, vo vekovej kategórii do 15 rokov sa zvýšil o 103 používateľov.

V hodnotenom období bolo celkovo realizovaných 137 089 výpožičiek, čo je o 42 704 výpožičiek menej ako v predchádzajúcom roku.

Dosiahnuté základné ukazovatele ovplyvnila nepriaznivá situácia v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19. Podrobnejšie údaje k ukazovateľom činnosti sú uvedené v časti II. Odborná činnosť knižnice.

Revitalizácia interiérov knižnice

Plnenie: V roku 2021 sa uskutočnila modernizácia staršej časti oddelenia náučnej literatúry. Knižný fond bol uložený do nových regálov, pribudli stoly, stoličky, kreslá pre vytvorenie študijných miest i oddychovej zóny. Projekt bol podporený z FPU sumou 9000 Eur, zo ŽSK vo výške 2 250 Eur. Z vlastných zdrojov knižnica zabezpečila vymaľovanie priestorov v sume 544 Eur, opravu a výmenu osvetlenia v sume 2 255 Eur, kúpu a položenie záťažového koberca v sume 2 140 Eur.

Pre zvýšenie hygienického štandardu sme v priestoroch sociálnych zariadení inštalovali zásobníky na penové mydlo, papierové utierky a toaletný papier v sume 769 Eur.

Rozvoj cezhraničných kontaktov

Plnenie: V roku 2021 sme s našim tradičným cezhraničným partnerom Miejskou Bibliotekou Publiczną v Limanowej spolupracovali na realizácii ich projektu s názvom *Literatúra bez hraníc – cezhraničné literárne vzťahy*, ktorý bol podporený z Programu INTERREG V-A Poľsko – Slovensko 2014 – 2020.

S českým cezhraničným partnerom Městskou knihovnou Krnov sme pokračovali v realizácii projektu s názvom *Cezhraničný kultúrny dialóg*, ktorý bol podporený z Programu INTERREG V-A Slovenská republika – Česká republika 2014 – 2020 v rámci Fondu malých projektov. Do novej výzvy tohto programu sme vypracovali projekt *Kultúra nás spája*.

Podrobnejšie údaje sú uvedené v časti II. Odborná činnosť knižnice.

Riaditeľ OK AH Mgr. art. Roman Večerek sa 6.-10.9.2021 zúčastnil na pracovnej ceste do Nórska, ktorá sa uskutočnila v spolupráci Veľvyslanectva SR v Osle a Norwegian directorate for Children, Youth and Family Affairs (Nórske riaditeľstvo pre záležitosti detí,

mládeže a rodiny). Navštívil knižnice v Osle a s **Inger Stenersen** (Senior adviser National Library of Norway) hovoril o možnej spolupráci, spoločných projektoch a možnostiach spolufinancovania.

Získavanie mimorozpočtových zdrojov

Plnenie: Oravská knižnica Antona Habovštiaka aktívne pristupuje k získavaniu mimorozpočtových zdrojov na svoje aktivity a nákup knižničných fondov. V roku 2021 sme v súhrne vypracovali a podali 17 projektov, z ktorých bolo 5 podporených, 8 nepodporených, 4 sú v štádiu schvaľovania. Realizovali sme ďalšie 3 projekty, ktoré boli podporené v predchádzajúcom roku.

Podrobnejšie údaje o finančnej a obsahovej stránke realizovaných projektov uvádzame v príslušných častiach správy a prílohe č. 2.

Skvalitňovanie a inovácia knižnično-informačnej činnosti

Plnenie: OKAH priniesla aj v roku 2021 viaceré inovácie v poskytovaných službách, komunitných aktivitách, knižnično-informačnej a kultúrno-výchovnej činnosti.

OKAH ako prvá na Slovensku zaviedla nové smart riešenie svojich služieb – digitálny čitateľský preukaz, ktorý okrem hlavnej funkcie prináša ďalšie služby a zlepšenia v komunikácii knižnice s čitateľom. Čitateľ má vďaka aplikácii s digitálnym preukazom všetky informácie o vypožičaných knihách, ich počte a dátume vrátenia v mobilnom telefóne. Formou notifikácií knižnica zasiela aktuálne informácie a pozvánky na podujatia, preukaz je prelinkový na on-line katalóg a informácie o e-knihách. Voliteľnou funkciou je nastavenie si zasielania informácií o novinkách v knižnom fonde. Portfólio funkcií digitálneho preukazu plánujeme priebežne rozširovať. Dňa 1.10.2021 uvítala digitálnu kartu do života predsedníčka ŽSK Erika Jurinová a stala sa jej prvou používateľkou.

Na získanie nových čitateľov bolo realizovaných viacero inovatívnych aktivít. Pri príležitosti Dňa otcov mali deti priviesť svojich ockov do knižnice, kde získali bezplatné členské, kupón na zmrzlinu, možnosť prečítať si pri káve dennú tlač a časopisy v letnej čítarni a ako ďalší bonus si mohli zatočiť kolesom šťastia a vyhrať zaujímavé ceny, ktoré sme dostali od svojich priaznivcov.

Na dňoch obcí v Malatinej, Veličnej a Párnici mala knižnica informačný stánok, kde sme propagovali svoju činnosť formou videoprezentácie, výstavou tematických, regionálnych a detských kníh, ponukou prihlášok za čitateľa. Pre návštevníkov sme pripravili aj tvorivé dielne, kde si vyrábali knihorožky, riešili zábavné kvízové otázky a hľadali odpovede na hádanky.

Na podporu čitateľskej gramotnosti detí bola v októbri vyhlásená súťaž pre triedne kolektívy základných škôl *Knihomoli do Aquaparku*. Podľa pravidiel súťaže musia mať všetci žiaci zo súťažiacej triedy platné členské, pravidelne navštevovať knižnicu a minimálne traja z triedy musia prečítané knihy prezentovať prečítanú knihu písomnou, kreslenou, powerpointovou formou, prípadne formou fotografie a videa. Súťaž bude vyhodnotená v júni 2022, najúspešnejší kolektív získa bezplatne trojhodinový vstup do AquaRelaxu Dolný Kubín.

Tým, ktorí dovoľenkujú v Dolnom Kubíne a okolí, sme ponúkli možnosť krátkodobej registrácie na 2 týždne za zvýhodnenú cenu turistického čitateľského preukazu za 1 Euro s možnosťou využívať prezenčné a absenčné knižnično-informačné služby.

Bezplatné ročné členstvo bolo ponúknuté novým čitateľom pri príležitosti Dňa milovníkov kníh, Medzinárodného dňa detí, začiatku školského roka pre žiakov a študentov, lekárom a zdravotníkom ako poďakovanie za ich prácu v období pandémie, novým darcom krvi v mesiaci októbri a mladým darcom v rámci celoslovenskej aktivity Študentská kvapka krvi.

V roku 2021 knižnica a 5 profesionálnych psychológov z Oravy a Liptova spojilo svoje sily a spoločne vytvorili jedinečný projekt pod názvom Psychológ v podkroví, ktorý reflektuje na aktuálne a náročné životné situácie poslednej doby. V bezpečnom prostredí knižnice sme

ponúkli osobné, anonymné a bezplatné psychologické poradenstvo pre všetky vekové kategórie každú stredu od 16.00 do 18.00 hod. Zúčastnenci si mohli stretnutie s psychológom dohodnúť telefonicky alebo on-line prostredníctvom vytvoreného rezervačného formulára. Od októbra využilo túto novú službu 43 zúčastnencov.

OK AH iniciovala pomoc žiakom základných škôl a študentom stredných škôl v ich dištančnom štúdiu v podobe ponuky bezplatných on-line jazykových konzultácií z angličtiny, nemčiny, ruštiny a francúzštiny, ktoré zabezpečovali erudovaní lektori – dobrovoľníci. O jazykové konzultácie prejavilo záujem 75 študentov.

V spolupráci s občianskym združením Mladiinfo sa v mesiacoch júl a august realizoval anglický konverzačný klub. Každý utorok od 10.00 do 12.00 a v stredu od 13.00 do 15.00 dve gruzínske dobrovoľníčky Tatia Basilaia a Tamari Mikatsadze konverzovali so zúčastnencami po anglicky na rôzne témy. Konverzačných stretnutí sa zúčastnilo 47 zúčastnencov.

Pod názvom Zaži leto v knižnici sa každý utorok od 10.00 do 14.00 mladí dobrovoľníci venovali čitateľom do 10 rokov a pripravili si pre nich zábavné čítanie, hry, súťaže a tvorivé dielne. Na aktivitách sa zúčastnilo 37 mamičiek a 79 detí.

Od októbra 2021 začal v spolupráci s OZ Inšpirácie fungovať výtvarný klub pre neprofesionálnych výtvarníkov, ktorého členovia sa v knižnici pri výtvarnej tvorbe stretávali raz týždenne.

Od decembra 2020 sme čitateľom na základe licenčnej zmluvy s dodávateľom Palmknihy s.r.o Praha umožnili požičiavať si e-knihy. V roku 2021 pribudla na základe partnerstva s CVTI možnosť bezplatného prístupu k ďalším e-knihám prostredníctvom služby Booport, ako aj prístup k rozsiahlemu výberu odborných databáz.

Projekt Na ceste – Daruj knihe nový domov, v rámci ktorého sme v roku 2020 vytvorili z vyradených a darovaných kníh malé knižnice na vlakových a autobusových staniách v Dolnom Kubíne, Kralovanoch a Párnici mal v roku 2021 úspešné pokračovanie. Pribudli malé knižnice na staniách v Oravskom Podzámku, Trstenej a Námestove, v aquaparku Dolný Kubín, na Hematologicko-transfúznom oddelení v Dolnooravskej nemocnici MUDr. L. N. Jégého. Knihy, v počte 1220, boli venované aj do Ústavu na výkon trestu odňatia slobody v Ružomberku, Ústavu na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých v Sučanoch, Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody v Žiline.

Základným a stredným školám v regióne Orava sme poskytovali informačný servis prostredníctvom portálu EduPage. Správy o aktivitách a službách knižnice boli zasielané v mesačnej periodicite na 32 stredných a 72 základných škôl. Podrobnejšie údaje uvádzame v príslušných častiach správy.

Zapojenie sa do benchmarkingu

Plnenie: Účelom benchmarkingu je lepšie poznanie fungovania organizácie, uvedomenie si vlastných kvalít i rezerv v kvalitatívnom i kvantitatívnom zlepšovaní práce. Oravská knižnica sa v roku 2012 prvýkrát zapojila do merania a hodnotenia svojich výkonov prostredníctvom benchmarkingu.

Pri porovnaní výkonov so slovenskými verejnými knižnicami v mestách s obdobným počtom obyvateľov zo stredného, západného a východného Slovenska (Dolný Kubín 18 550 obyvateľov, Žiar nad Hronom 18 669 obyvateľov, Senica 20 198 obyvateľov, Rožňava 18 942 obyvateľov) dosiahla Oravská knižnica v základných ukazovateľoch nasledovné výsledky:

Ukazovateľ	Dolný Kubín	Žiar n/Hronom	Senica	Rožňava
Nákup kníh, prepočet 1 obyvateľa	0,84 €	0,20 €	1,65 €	0,56 €
Prírastok kníh na 1000 obyvateľov	96,50	22,28	136,75	55,54
% registr. používateľov z populácie	13,98	7,18	13,55	9,26

% detí do 15 rokov z populácie	28,19	13,12	24,22	18,58
Počet výpožičiek na používateľa	69,34	37,37	51,62	37,70
Počet podujatí na 1000 obyvateľov	17,41	0,91	2,43	6,70
% získaných dotácií	5,80	6,03	1,01	2,53

(* porovnávacie indikátory sú za rok 2020)

Okrem ukazovateľa Nákup kníh v prepočte na 1 obyvateľa a Prírastok kníh na 1000 obyvateľov, kedy Záhorská knižnica v Senici mala lepšie výsledky a ukazovateľa % získaných dotácií, kedy mala lepšie výsledky knižnica v Žiari nad Hronom, Oravská knižnica dosiahla najlepšie výsledky v ostatných sledovaných ukazovateľoch medzi porovnávanými knižnicami.

Realizácia významných celoslovenských a regionálnych aktivít

Plnenie: Nepriaznivá situácia v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19 sa výrazne dotkla aj tejto oblasti. Tradičné podujatie Hviezdoslavov Kubín, celoslovenská súťaž v umeleckom prednese a tvorbe divadiel poézie, ktorého je Oravská knižnica Antona Habovštiaka dlhoročným spoluorganizátorom a každoročne pripravuje stretnutia so spisovateľmi, sa tento rok realizoval v obmedzenej podobe a OKAH nemala možnosť realizovať sprievodné podujatia.

Aktívne sme sa zapojili do celoslovenských podujatí, literárnych a výtvarných súťaží, aktivít a kampaní na podporu čítania – Týždeň slovenských knižníc, Čítame s Osmijankom – Pridaj sa aj ty!, Prečítané leto, Dni európskeho kultúrneho dedičstva, Európsky týždeň mobility.

Knižnica je organizátorom súťaže *Kniha Oravy*, v ktorej verejnosť prostredníctvom ankety vyberá najzaujímavejšiu knižnú publikáciu s regionálnou tematikou.

Podrobnejšie údaje o aktivitách uvádzame v príslušných častiach správy.

Rozvíjať aktivity v oblasti kultúrno-výchovnej a komunitnej činnosti

Plnenie: Knižnica v roku 2021 realizovala 361 podujatí, čo predstavuje výrazný pokles v porovnaní so štandardnými rokmi. Pandémia ochorenia COVID-19 negatívne ovplyvnila túto oblasť činnosti, keď realizácia podujatí bola dlhšie obdobie zakázaná, resp. realizovaná v obmedzenom režime. V priebehu roka sme rozširovali aj spektrum virtuálnej kultúry. Podrobnejšie údaje o tejto oblasti uvádzame v časti II. Odborná činnosť knižníc, 1.4. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia

1.3. Sieť verejných knižníc v regióne v zriaďovateľskej pôsobnosti iných subjektov

Oravská knižnica A. Habovštiaka má vo svojej metodickej pôsobnosti 56 verejných knižníc v okrese Dolný Kubín (1 obecná profesionálna, 21 neprofesionálnych), Námestovo (1 mestská, 3 obecné profesionálne, 17 neprofesionálnych) a Tvrdošín (2 mestské, 1 obecná profesionálne, 10 neprofesionálnych).

V súlade s naším regionálnym poslaním poskytujeme týmto knižniciam priebežnú metodickú a inštruktážno-konzultačnú pomoc, oboznamujeme ich s dôležitými zmenami v knižničnej práci formou metodických návštev, porád a školení, sumarizujeme a vyhodnocujeme štatistické údaje o ich činnosti, usmerňujeme ich pri vypracovávaní, realizácii a vyhodnocovaní projektov do grantovej schémy Fondu na podporu umenia, pomáhame im pri automatizácii knižničných procesov.

Na požiadanie poskytujeme metodickú pomoc aj knižniciam iných sietí, predovšetkým školským knižniciam.

1.4. Potenciálne používateľské zázemie

Oravská knižnica A. Habovštiaka plní funkciu mestskej knižnice pre mesto Dolný Kubín a regionálnej knižnice pre okresy Dolný Kubín, Námestovo a Tvrdošín. Potenciálne používateľské zázemie je v jednotlivých územných celkoch nasledovné:

Počet obyvateľov miest a okresov v regióne (aktuálne údaje z databázy Štatistického úradu SR, platné k 30. 09. 2021)

Dolný Kubín (mesto) – **18 436** obyvateľov

Dolný Kubín (okres) – **39 455** obyvateľov

Námestovo (mesto) – **7 685** obyvateľov

Námestovo (okres) – **63 456** obyvateľov

Tvrdošín (mesto) – **9 132** obyvateľov

Tvrdošín (okres) – **36 100** obyvateľov

Počet školopovinných detí (údaje – školský rok 2021/2022, k 15.9.2021)

okres Dolný Kubín – **3 630** žiakov

mesto Dolný Kubín – **2 459** žiakov

okres Námestovo – **7 779** žiakov

mesto Námestovo – **1 199** žiakov

okres Tvrdošín – **3 394** žiakov

mesto Tvrdošín – **800** žiakov

V meste Dolný Kubín pôsobí 6 základných škôl, 1 špeciálna základná škola, 1 gymnázium, 1 cirkevné gymnázium, 1 obchodná akadémia, 4 stredné odborné školy.

2. Vzájomná koordinácia a kooperácia.

2.1. Spolupráca s kultúrnymi organizáciami v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK

Oravská knižnica Antona Habovštiaka spolupracuje s inštitúciami v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK v regióne Orava i mimo neho. Sú to predovšetkým Oravské kultúrne stredisko, Oravské múzeum P. O. Hviezdoslava, Oravská galéria, Krajská knižnica v Žiline, Kysucká knižnica v Čadci, Knižnica G. F. Belopotockého v Liptovskom Mikuláši, Turčianska knižnica v Martine, Obchodná akadémia v Dolnom Kubíne, Gymnázium P. O. Hviezdoslava v Dolnom Kubíne, Zariadenie pre seniorov a Domov sociálnych služieb v Dolnom Kubíne, Centrum sociálnych služieb Prameň a Zariadenie núdzového bývania v Dolnom Kubíne.

S regionálnymi knižnicami ŽSK sme boli v pravidelnom pracovnom kontakte. Priebežne sme konzultovali odborné i praktické otázky na úrovni riaditeľov, ekonómov, metodičiek, bibliografiiek, pracovníčok akvizície a katalogizácie a pod. Podporovali sme sa navzájom pri organizovaní odborných a spoločenských podujatí vystúpeniami a účasťou na nich. V súvislosti s používaním jednotného knižnično-informačného systému Clavius si pracovníci vo zvýšenej miere vymieňali skúsenosti a spolupracovali pri riešení odborných problémov, aby bola zabezpečená jeho korektná prevádzka.

So všetkými kultúrnymi organizáciami v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK si navzájom poskytujeme vydané materiály, informujeme sa o pripravovaných podujatiach a podľa možnosti sa na nich zúčastňujeme, prípadne sa podieľame na spoluorganizovaní.

V roku 2021 pracovníčky OKAH a Oravskej galérie realizovali spoločne 12 tvorivých čitateľsko-výtvarných podujatí pre žiakov ZŠ. Ako spoluorganizátor sme sa podieľali na realizácii slávnostného vyhodnotenie literárnej súťaže Mladá slovenská poviedka 2021, ktorej vyhlasovateľom je OKS.

2.2. Spolupráca s kultúrnymi organizáciami v zriaďovateľskej pôsobnosti iných subjektov

V rámci regiónu Oravská knižnica A. Habovštiaka, v zmysle svojej regionálnej funkcie, spolupracuje predovšetkým s verejnými knižnicami, školskými knižnicami a podľa požiadaviek aj s knižnicami iných sietí. Zameriavame sa na realizáciu medziknižničnej výpožičnej služby zo svojho fondu, pomoc pri spracovávaní, realizácii a vyhodnocovaní projektov, zaškoloňovanie v automatizácii a elektronizácii knižnično-informačných procesov, realizáciu kultúrno-výchovnej činnosti a pod.

Dlhoročná je spolupráca s Mestským kultúrnym strediskom v Dolnom Kubíne a Národným osvetovým centrom v Bratislave pri spoluorganizovaní celoslovenského podujatia Hviezdoslavov Kubín, so Slovenskou národnou knižnicou, Mestskou knižnicou v Ružomberku, s Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Dolnom Kubíne, s ktorým sme pripravili on-line cyklický projekt *Ako sa nezbláznit'*, zameraný na prevenciu drogových závislostí, riešenie problémov v dospievaní, zvládanie stresovej záťaže, bezpečného používania internetu a sociálnych sietí.

2.3. Spolupráca s mestami a obcami, organizáciami 3. sektoru, s občianskymi združeniami, s organizáciami poskytujúcimi služby v oblasti kultúry

Oravská knižnica Antona Habovštiaka spolupracuje takmer so všetkými obcami a mestami v regióne. Táto spolupráca sa týka hlavne úseku verejného a školského knihovníctva a knižníc, spolupráce pri vykazovaní štatistických údajov, vydávaní rôznych materiálov, príprave spoločných podujatí. Intenzívna spolupráca sa rozvíja so základnými, materskými a základnými umeleckými školami v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Dolný Kubín, ako aj so základnými školami v zriaďovateľskej pôsobnosti mestských a obecných úradov v regióne Orava, Súkromnou ZŠ Jánoš v Dolnom Kubíne, CZŠ A. Radlinského, Mestským úradom v Dolnom Kubíne.

V priebehu roka sme spolupracovali aj s nasledujúcimi subjektmi: Spolok slovenských knihovníkov a knižníc, Slovenská asociácia knižníc, Iuventa-Slovenský inštitút mládeže, občianske združenia (ORBIS LIBRI, KUKučíNKA, CENTRUM MONTESSORI Dolný Kubín, Mladiinfo), Komunitné centrum Edukos Dolný Kubín, Denné centrum Dolný Kubín, Jednota dôchodcov na Slovensku, Obec Oravcov v Bratislave, Europedirect Trstená. Celoročná spolupráca prebiehala s OZ Inšpirácie, ktoré združuje tvorcov a podporovateľov výtvarného umenia a umeleckého remesla z regiónu dolnej Oravy, na realizácii výstav, kde svoju tvorbu predstavili viacerí jej členovia. Od októbra začal na pôde OKAH fungovať výtvarný klub.

2.4 Medzinárodná spolupráca – komentár, prehľad subjektov a aktivít

Tabuľkový prehľad *Medzinárodná spolupráca kultúrnych organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK* (pozri Prílohu č. 2).

S naším tradičným cezhraničným partnerom Miejskou Bibliotekou Publiczną v Limanowej sme v roku 2020 spolupracovali na príprave ich projektu s názvom *Literatura bez granic - transgraniczne związki literackie*, ktorý ako žiadateľ podala do Programu INTERREG V-A Poľsko – Slovensko 2014 – 2020.

S českým cezhraničným partnerom Městskou knihovnou Krnov sme pokračovali v realizácii projektu s názvom *Cezhraničný kultúrny dialóg*, ktorý bol podporený z Programu INTERREG V-A Slovenská republika – Česká republika 2014 – 2020 v rámci Fondu malých projektov.

Podrobnejšie údaje k aktivitám projektov sú uvedené v časti II. Odborná činnosť knižnice.

3. Riadiaca a kontrolná činnosť.

3.1. Výsledky vnútornej kontrolnej činnosti

Vnútorná kontrolná činnosť bola vykonaná na jednotlivých oddeleniach Oravskej knižnice a na ekonomickom oddelení. Jedenkrát ročne boli vykonané kontroly pokladničnej hotovosti na oddelení beletrie, hudobnom, náučnom a detskom oddelení. Každá kontrola je spracovaná zápisom a podpismi kontrolnej komisie a zodpovednými pracovníkmi oddelení. Pokladničná kontrola na ekonomickom oddelení bola vykonávaná každý mesiac. Poštové známky a elektronické stravovacie poukážky boli kontrolované štvrtročne kontrolnou

komisiou Oravskej knižnice. Pravidelne pri každej finančnej operácii bola vykonaná predbežná kontrola na základe Zákona č. 502/2001. Priebežné kontroly boli vykonávané pravidelne podľa zákona 4-krát ročne. Kontrola dochádzky a pracovnej činnosti bola vykonávaná priebežne riaditeľom a kontrolnou komisiou. Pravidelne prebiehala kontrola čerpania dovolenky s evidenciou mzdového softvéru. Bola vykonaná kontrola služobných ciest v evidencii vedenej v organizácii. V roku 2021 bola v organizácii vykonaná fyzická inventarizácia majetku.

3.2 Výsledky kontrolnej činnosti kontrolných orgánov (Útvar hlavného kontrolóra ŽSK, kontrola jednotlivých ministerstiev a ďalších subjektov...)

V roku 2021 kontrolné orgány Daňového úradu a jednotlivých zdravotných poisťovní neuskutočnili žiadnu kontrolnú činnosť.

4. Návštevnosť, výkony a náklady kultúrnej organizácie

Tabuľkový prehľad *Návštevnosť kultúrnej organizácie*, (pozri Prílohu č. 1). Podrobnejšie údaje v časti II. Odborná činnosť, 1.2 Používatelia, návštevníci

5. Otváracie hodiny pre verejnosť a výška vstupného v roku 2021

5.1 Otváracie hodiny centrálného objektu:

Pondelok	8.00 – 16.00 hod.
Utorok	8.00 – 18.00 hod.
Streda	10.00 – 18.00 hod.
Štvrtok	8.00 – 18.00 hod.
Piatok	8.00 – 18.00 hod.
Sobota	8.30 – 12.30 hod.

Otváracie hodiny počas mesiacov júl – august:

Pondelok	8.00 – 16.00 hod.
Utorok	8.00 – 16.00 hod.
Streda	10.00 – 18.00 hod.
Štvrtok	8.00 – 16.00 hod.
Piatok	8.00 – 16.00 hod.

Z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19 a uplatňovaním protiepidemických opatrení knižnica fungovala v priebehu roka viackrát v obmedzenom prevádzkovom režime a skrátenom výpožičnom čase.

5.2 Otváracie hodiny pobočiek, expozícií: pobočky nemáme

5.3 Týždenný výpožičný čas: 50 hodín

5.4 Výška vstupného - ročný registračný poplatok

Dospelí	5,00 €
Študenti	4,00 €
Dôchodcovia, ZŤP	3,00 €
Deti	3,00 €
Vojnoví veteráni	bezplatne

Výška poplatkov ostala v roku 2021 nezmenená.

5.5 Poskytované zľavy

Zľavy z registračného poplatku poskytujeme vybraným skupinám podľa vyššie uvedeného cenníka (dôchodcovia 40%, deti 40 %, študenti 20 %, vojnoví veteráni bezplatne). Bezplatné členstvo v knižnici bolo poskytnuté vybraným používateľským skupinám – žiakom 1. ročníkov ZŠ (254 používateľov), účastníkom súťaží *Čítame s Osmijankom, pridaj sa aj ty* a *Knihomoli do akvaparku* (208 používateľov). Bezplatný zápis mali možnosť používatelia využiť aj počas Dňa milovníkov kníh, Dňa otcov, MDD, pri príležitosti začiatku školského roka, Leta v parku v Dolnom Kubíne, Dní obcí, Týždňa slovenských knižníc. Čestné bezplatné členstvo poskytujeme dlhoročným spolupracovníkom, dobrovoľníkom, darcom viacerých exemplárov kníh, výhercom v súťažiach, organizovaných knižnicou. Pre rodiny s maloletými deťmi je zavedená forma *Rodinného preukazu*, v rámci ktorého plné členské platí jeden rodič a ostatní členovia platia zvyhodnené členské vo výške 1 Euro. Túto službu využilo 183 čitateľov (72 osôb s plným členským, 9 osôb ako druhý rodič, 102 detí).

5.6 Zmeny v otváracích hodinách a v registračných poplatkoch v roku 2022

Zmeny v otváracích hodinách a registračných poplatkoch sa v roku 2022 neplánujú.

	Rok 2021
Dospelí	5,00 €
Študenti	4,00 €
Dôchodcovia	3,00 €
Deti	3,00 €

6. Projektová činnosť kultúrnej organizácie, granty, nadácie

Tabuľkový prehľad *Projekty kultúrnych organizácií*, (pozri Prílohu č. 2).

6.1 Sponzorské príspevky, fundraising – krátky komentár

Darovacia zmluva bola uzatvorená s Nadáciou Pontis – Nadačným fondom Tesco vo výške 1300 Eur v rámci grantového systému „Vy rozhodujete, my pomáhame“ a s Centrom Montessori vo výške 120 Eur.

Sponzorská materiálna pomoc, ktorú knižnica v roku 2021 získala bola v hodnote cca 150 Eur. Aktivitu Deň otcov s kolesom šťastia vo forme vecných výhier vo výške cca 800 Eur sponzorsky podporili: Callo zmrzlina, Zipline Kubínska, Silver Barber shop, Autoumyváreň Barik 2xRevai, Ľuboš Kacko auto Kacko, Fitness centrum Dynamic, Fitness centrum Peter Kokoška, Elary cafe, Oravská galéria.

Na aktivitách knižnice bezplatne spolupracovali psychologička Zuzana Machajová na cyklickom projekte Ako sa nezblázniť, publicista Ľubomír Jaško na video rubrike Vyber si dobrú knihu, piati psychológovia poskytovalo psychologické konzultácie v rámci novej služby Psychológ v podkroví.

Hodnota knižných darov, ktoré knižnica zaradila do svojich fondov sú uvedené v časti II. Odborná činnosť, 1.1 Knižničné fondy.

Finančná a materiálna podpora, získaná prostredníctvom aktivít občianskeho združenia a premietnutá do činnosti knižnice je uvedené v časti 15.2 Občianske združenie.

7. Public relations

7.1 Odborná publikačná činnosť pracovníkov kultúrnej organizácie: 1

Večerek, Roman: Zahrajme sa na knižnicu... Ponúkajme príbehy. – In: Knižnice teraz a potom. Martin: SNK, 2021. 45-49 s. ISBN 978-80-8149-153-5

7.2 Publikačná činnosť o kultúrnej organizácii a jej činnosti

- 7.2.1 Počet titulov vlastných zamestnancov organizácie v printových médiách a v online prostredí: 36
- 7.2.2 Počet titulov iných autorov o organizácii v printových médiách a v online prostredí: 22
- 7.2.3 Počet vydaných tlačových správ: 16

7.2.4 Propagácia a prezentácia kultúrnej organizácie v iných médiách (rozhlas, televízia) a vynaložené finančné prostriedky:

- Média:

1. TV DK Dolný Kubín (mestská káblová televízia)

Textové spravodajstvo:

Oravská knižnica Antona Habovštiaka v textovom spravodajstve propaguje činnosť knižnice formou oznamov a pozvánok na pripravované podujatia. Zároveň v rámci spolupráce s TV DK uverejňuje knižnica každý týždeň aktualizované bannery o nových službách knižnice, aktuálnych súťažiach, či o zmene otváracích hodín a pod.

Obrazové spravodajstvo:

1. 22.01.2021 - Oravská knižnica oslavuje v tomto roku 70-ku
2. 05.02.2021 - Krátke správy: Nominujte Knihu Oravy
3. 12.02.2021 - Krátke správy: Knižnica rozbehla on-line jazykové konzultácie .
4. 19.02.2021 - Oravská knižnica A Habovštiaka oslavuje 70 rokov
5. 26.02.2021 - Krátke správy: Knižnica akceptuje čipové karty, jazykové konzultácie aj rusky
6. 12.03.2021 - Nominácie na Knihu Oravy 2020 sú už známe
7. 19.03.2021 - Krátke správy: Knižnice bolo počuť, knižnica darovala väznicu v RK 550 kníh
8. 26.03.2021 - V Párnici chcú obnoviť knižnicu, garantom je tá naša
9. 02.04.2021 - Veľkonočné tradície v knihe Antona Habovštiaka
10. 30.04.2021 - Vyhodnotenie súťaže Kniha Oravy 2020
11. 28.05.2021 - Podpredseda NR SR Gábor Grendel v Dolnom Kubíne
12. 18.06.2021 - V Oravskej knižnici sú štyri nové výstavy
13. 25.06.2021- Autorské čítanie s Medardom Slovíkom v knižnici
14. 23.07.2021 - Knižnica pripravuje festival KUK-fest
15. 24.09.2021 - Knižnica rozbehla nový projekt a vyhlásila súťaž
16. 01.10.2021 - Krátke správy: Psychológ v knižnici
17. 08.10.2021 - Knižnica ako prvá zaviedla digitálny čitateľský preukaz
18. 29.10.2021 - Krátke správy: projekt Knihy máme v krvi, výtvarný klub v knižnici, súťaž Stromy a my
19. 12.11.2021 - Knižnica pripravila projekt Orava číta Hviezdoslava
20. 26.11.2021 - Milan Remko predstavil dve nové knihy o Orave
21. 10.12.2021 - Psychológ v podkroví Oravskej knižnice pomáha ľuďom

2. RTVS - Slovenská televízia, Správy, Ranné správy, Správy bez kravaty

1. 21.3.2021 – Cudzí jazyk bezplatne
(reportáž od 54:33 min.) <https://www.rtvs.sk/televizia/archiv/13982/264439#3273>
2. 04.05.2021 – Daruj knihe nový domov

(reportáž od 27:08 min.) <https://www.rtv.s.sk/televizia/archiv/14026/270529#1837>

3. 26.11.2021 - Digitálny preukaz

(reportáž od 0:37 min.) <https://www.rtv.s.sk/televizia/archiv/17174/296771#37>

- **infotabule** (billboardy) pri cestných komunikáciách: nemáme
- **infotabule na parkoviskách a pri objektoch**: od r. 2009 v rámci jednotného informačného systému ŽSK je na budove organizácie umiestnená tabuľa s označením inštitúcie a zriaďovateľa. V roku 2020 boli z dôvodu výraznejšieho označenie organizácie umiestnené nové názvy na 2 stranách budovy.
- **vývesné skrinky** pre aktuálne podujatia a oznamy: v budove knižnice a na 24 informačných plochách mesta

7.3 Edičná činnosť

1. **Gacek, Mikuláš** : medailón k 50. výročiu úmrtia / [zost. : Ľubica Luptáková]. – Dolný Kubín : Oravská knižnica Antona Habovštiaka, 2021. 60 s., 123 bibliogr. záznamov. ISBN 978-80-89099-48-1.
2. **Zoch, Ivan Branislav** : medailón k 100. výročiu úmrtia / [zost. : Ľubica Luptáková]. – Dolný Kubín : Oravská knižnica Antona Habovštiaka, 2021. 56 s., 134 bibliogr. záznamov. ISBN 978-80-89099-47-4.
3. **Hattala, Martin** : 200. výročie narodenia. Medailóny oravských osobností / [zost. : Ľubica Luptáková]. – Dolný Kubín : Oravská knižnica Antona Habovštiaka, 2021. Biografické letáky.
4. **Matúška, Janko Vlastimil** : 200. výročie narodenia. Medailóny oravských osobností / [zost. : Ľubica Luptáková]. – Dolný Kubín : Oravská knižnica Antona Habovštiaka, 2021. Biografické letáky.
5. **Gašparík-Leštinský, Jozef** : 90. výročie úmrtia, 160. výročie narodenia. Medailóny oravských osobností / [zost. : Ľubica Luptáková]. – Dolný Kubín : Oravská knižnica Antona Habovštiaka, 2021. Biografické letáky.
6. **Hroboňová, Elena** : 60. výročie úmrtia. Medailóny oravských osobností / [zost. : Ľubica Luptáková]. – Dolný Kubín : Oravská knižnica Antona Habovštiaka, 2021. Biografické letáky.
7. **Hviezdoslav, P. O.** : 100. výročie úmrtia. Medailóny oravských osobností / [zost. : Ľubica Luptáková]. – Dolný Kubín : Oravská knižnica Antona Habovštiaka, 2021. Biografické letáky.
8. **Demian, Baltazár** : 170. výročie úmrtia. Medailóny oravských osobností / [zost. : Ľubica Luptáková]. – Dolný Kubín : Oravská knižnica Antona Habovštiaka, 2021. Biografické letáky.
9. **Správa o činnosti a hospodárení za rok 2020** [zost. Martina Fecskeová]. – Dolný Kubín : Oravská knižnica Antona Habovštiaka, 2021. s., príloh.

7.4 Web stránka knižnice

Oravská knižnica propaguje svoju činnosť na vlastnej webovej stránke <https://oravskakniznica.sk/> s responzívnym dizajnom, ktorá sa po návšteve z rôznych mobilných zariadení dokáže prispôbiť daným rozlíšeniam displejov, čo prispieva k lepšej prehľadnosti a dostupnosti informácií. Ďalšou podmienkou bezproblémového zobrazenie webu je platný SSL certifikát a prevádzka webu na adrese začínajúcej HTTPS. Webovú stránku a on-line katalóg Carmen sme zabezpečili prostredníctvom bezpečnostného certifikátu Let's Encrypt Authority X3 v roku 2018. Na webovú stránku knižnice bolo v priebehu roku 2021 zaznamenaných 75 230 vstupov návštevníkov, čo je o 25 122 viac ako v predchádzajúcom roku.

7.5 Sociálne siete

Knižnica prezentuje svoje aktivity aj prostredníctvom sociálnych sietí Facebook a Instagram. Kládol sa dôraz na proaktívnu propagáciu a marketingovú činnosť, zintenzívnilo sa používanie sociálnych sietí, zvýšila sa frekvencia príspevkov, rozšírilo sa ich tematické zameranie a rozsah. Účinnosť našej propagácie sme zabezpečovali aj prostredníctvom sponzorovaných príspevkov na Facebooku v sume 228,39 Eur.

Na Facebooku OKAH sme v roku 2021 zverejnili 637 príspevkov a zaznamenali 629 948 virtuálnych návštevníkov, čo v porovnaní s rokom 2020 predstavuje nárast o 427 príspevkov a 495 071 návštevníkov. Facebook má určité analytické nástroje, ktoré nám podrobnejšie charakterizujú skupiny záujemcov, sledovateľov a aktívnych ľudí za základe veku, pohlavia a geografickej lokalizácia. Z týchto ukazovateľov vyplýva, že najsilnejšou skupinou, ktorá videla niektorý z našich príspevkov sú ženy (75%) vo vekovej kategórii 25-34 rokov (21%), 35-44 rokov (21%). Zostupne uvádzame záujem ďalších kategórií žien: 45-54 rokov (14%), 18-24 rokov (9%), 55-64 (6%), 65 a viac rokov (4%), 13-17 rokov (0,17%). Kategória mužov má nasledovný záujem: 25-34 rokov (6%), 35-44 rokov (6%), 45-54 rokov (6%), 55-64 (3%), 18-24 rokov (2%), 65 a viac rokov (1%), 13-17 rokov (0,28%). K 1.1.2021 sme mali na FB 1 017 sledovateľov, na konci roka 1 734 osôb.

Na sociálnej sieti Instagram sledovalo naše aktivity 708 osôb, t.j. o 297 viac než v predchádzajúcom roku a bolo zverejnených 259 príspevkov, čo bolo o 80 viac ako v roku 2020.

7.6 Ďalšie aktivity knižnice v online prostredí

Od mája 2020 nahrávame a zdieľame svoje vlastné videá na Youtube kanáli, do konca roka 2021 sme mali 45 nových stálych odberateľov a naše zverejnené príspevky mali 7 817 zhládnutí, čo je o 6 969 zhládnutí viac ako v predchádzajúcom roku.

7.7 Iné marketingové aktivity

OK AH bola v roku 2021 iniciátor marketingovej kampane s knižnicou na každom kroku, do ktorej sa postupne zapojili aj ostatné regionálne knižnice v Žilinskom kraji. Zámerom kampane bola propagácia knižnice a jej služieb na nových a netradičných miestach prostredníctvom nálepiek, ktorých grafický a textový vizuál kreatívne odkazoval na prepojenie knihy a samotnej prevádzky, napr. Knihy máme v krvi určenú pre transfúziu stanicu, alebo Zamestnaj sa knihou pre úrad práce v danom meste. Na nálepkách je umiestnený aj programovateľný QR kód. Jeho flexibilita spočíva v tom, že štandardne odkáže čitateľa na web knižnice. Administrátor knižnice ho dokáže aj na diaľku preprogramovať, aby čitateľa presmeroval na konkrétnu aktivitu, program, ktorý chce knižnica v danom čase promovať na vlastnom webe. Od uvedenia kampane v septembri do konca roka 2021 sme zaznamenali 109 presmerovaní. V rámci tejto kampane sme zapojeným prevádzkam a inštitúciám ponúkli aj možnosť umiestniť do ich priestorov niekoľko stále zaujímavých vyradených kníh z knižného fondu, ktoré si ich návštevníci mohli zobrať.

Naše podujatia a služby propagujeme aj prostredníctvom regionálnej televízie TVDK, v regionálnych periodikách Kubín a Spoločník, prostredníctvom elektronického panelu vo vestibule knižnice a výraznejšie aj pomocou tlačенých plagátov a pozvánok vďaka využívaniu mestských reklamných plôch. V uplynulom roku sa Oravská knižnica objavila viackrát aj v celoštátnej televízii. Správy RTVS priniesli reportáž o novej službe, ktorá žiakom a študentom ponúka zadarmo konzultácie z cudzích jazykov, o projekte Daruj knihe nový domov informoval živý vstup do ranných správ pred Oravskej knižnice a v Správach bez kravaty sa objavila televízna reportáž o digitálnom preukaze. Používanie digitálneho čitateľského preukazu nám poskytlo ďalší marketingový nástroj – možnosť zasielania informácií a pozvánok, ktoré sa zobrazia v mobilnej aplikácii čitateľov. Na marketingové účely pri príležitosti 70. výročia fungovania knižnice nám ŽSK poskytol účelovú dotáciu.

8. Ocenenia organizácie a jej pracovníkov

Listom zo dňa 18.1.2021 ocenil činnosť a zaujímavé aktivity aj v on-line priestore podpredseda Národnej rady Slovenskej republiky Gábor Grendel. Súčasne poprial pri príležitosti 70. výročia založenia knižnice do ďalšej práce množstvo tvorivých nápadov a spokojných čitateľov. Počas svojej májovej pracovnej cesty na Oravu navštívil aj knižnicu, prezrel si jednotlivé oddelenia, zoznámil sa s aktuálnymi aktivitami a načítal dve poviedky svojho otca, spisovateľa Lajosa Grendela, ktoré sme následne zverejnili na náš Youtube kanál.

Predsedačka ŽSK Erika Jurinová ocenila činnosť knižnice pri príležitosti uvedenia digitálnej karty do života slovami: „Župa rozbehla veľký projekt na implementáciu princípov SMART riešení v regiónoch a digitálny preukaz je jedným z nich. Teší ma, že o takéto riešenie preukazov prejavili záujem aj naše ostatné knižnice. Ďakujem pánovi riaditeľovi za inovatívnosť v prístupoch a za to, že vo veľkom rozvíja i dobrovoľníctvo v rôznych oblastiach. Prajem čitateľom radosť z využívania moderných technológií v Oravskej knižnici v Dolnom Kubíne a veľa prečítaných kníh. Veľmi sa teším tejto aktivite a že s novým vedením prišiel do knižnice aj nový vietor. Knižnica, ktorá aj doteraz pracovala veľmi dobre, sa naozaj začína stávať kultúrno-spoločenským centrom ešte viac. Už neponúka len knižničné služby. Vidíme tu nové prístupy, nové metódy a toto všetko nám pomôže v tom, aby inštitúcia nebola len statická, ale bola rozvíjajúcim sa prvkom v okrese Dolný Kubín“.

OK AH bola v rámci oceňovania dobrovoľných aktivít Srdce na dlani ocenená Žilinským dobrovoľníckym centrom a Inštitútom pre podporu a rozvoj mládeže V.I.A.C. za svoj projekt Psychológ v knižnici. Za moderné smart riešenie digitálneho čitateľského preukazu bola nominovaná na ocenenie Inovácia Žilinského kraja 2021.

9. Majetok vo vlastníctve ŽSK v správe kultúrnej organizácie, priestorové podmienky, výstavba, rekonštrukcie

9.1 Pasportizácia nehnuteľného majetku vo vlastníctve ŽSK v správe OKAH

Oravská knižnica k 31. 12. 2021 spravovala majetok ŽSK (Pozri Prílohu č. 3):

- 381/1 – 76 m² zastavané plochy a nádvoria
- 385/1 – 31 m² záhrady
- 386/1 – 182 m² zastavané plochy a nádvoria
- 386/2 – 19 m² zastavané plochy a nádvoria
- 386/3 – 9 m² zastavané plochy a nádvoria
- 387 – 283 m² zastavané plochy a nádvoria
- budova – súpisné číslo 1763 postavená na parcele KN č. 386/1 a 387
- budova – súpisné číslo 1697 postavená na parcele KN č. 387- na základe návrhu na zrušenie zápisu Mestského úradu Dolný Kubín, bolo zrušené súpisné číslo budovy 1697

pre stavbu „Administratívna budova – knižnica“ umiestnená na pozemku parcele KN-C č.387 v katastrálnom území Dolný Kubín. K pôvodnej budove bola pristavená prístavba a vytvoril sa jeden samostatný celok knižnice so súpisným číslom č. 1763 a orientačným číslom 2.

9.2 Aktuálny stavebno-technický stav nehnuteľností

Stav nehnuteľnosti OKAH sa oproti minulým rokom značne zlepšil v súvislosti s realizáciou prístavby OKAH v roku 2014, ako aj rekonštrukciou strechy a schodiska v hlavnej, pôvodnej budove knižnice v roku 2017. V budove sa riešila havarijná situácia, realizovala sa výmena rozvodov vykurovacieho systému a radiátorov v starej časti budovy. Naďalej je však potrebné dokončenie opravy a zrekonštruovanie pivničných priestorov, ktoré by slúžili ako skladové priestory.

Rozsiahlejšie rekonštrukčné práce v roku 2021 neboli realizované. Kapitálové výdavky na rok 2021 neboli pridelené. Organizácia žiadala svojho zriaďovateľa o schválenie kapitálových výdavkov z dôvodu ukončenia rekonštrukcie pivničných priestorov. Na základe obhliadky pivničných priestorov s odbornými technickými pracovníkmi bude nutné riešiť statickú situáciu pôvodnej budovy knižnice. V roku 2021 bolo modernizované náučné oddelenie v rámci projektu, podporeného z FPU sumou 9000 Eur a spolufinancovania zo ŽSK vo výške 2 250 Eur. Na mieru boli vyhotovené nové regály a stoly, zakúpené boli stoličky a kreslá pre vytvorenie študijných miest a oddychovej zóny. Z vlastných zdrojov knižnica zabezpečila vymaľovanie priestorov v sume 544 Eur, opravu a výmenu osvetlenia v sume 2 255 Eur, kúpu a položenie záťažového koberca v sume 2 140 Eur.

Pre zvýšenie hygienického štandardu sme v priestoroch sociálnych zariadení inštalovali zásobníky na penové mydlo, papierové utierky a toaletný papier v sume 769 Eur.

9.3 Prevádzkované priestory využívané na vlastnú činnosť - Pozri Prílohu č.4

Celková plocha knižnice je 1206 m², z toho priestory pre používateľov sú 656 m² Prevádzkové náklady činili celkove 18 249 Eur.

9.4 Prevádzkované priestory prenajaté od iných subjektov - Pozri Prílohu č.5

Organizácia nemá prenajaté žiadne priestory.

9.5 Spravované priestory prenajaté iným subjektom - Pozri Prílohu č. 6

Oravská knižnica neposkytuje iným organizáciám priestory na prenájom.

9.6 Rekonštrukcie

V priebehu roka 2021 sa nerealizovali stavebné investičné akcie.

9.7 Opravy a údržba celkom a z toho riešenie havárií

Opravy a údržby prebiehali v bežnej úrovni odstránenia prevádzkových nedostatkov.. V priebehu roka boli vykonávané pravidelné revízie plynovej kotolne, tlakových nádob, plynových kotlov, vzduchotechniky, hasiacich prístrojov, výťahů. V pivničných priestoroch je potrebné dokončiť prevedenú čiastočnú rekonštrukciu, aby sme ich mohli efektívne využívať ako skladové priestory, ktorých ma organizácia nedostatok. V blízkej budúcnosti bude potrebné vypracovať statický posudok na pôvodnú časť budovy Oravskej knižnice. K podaniu projektu Skvalitnenie podmienok prevádzky knižnice v čase do Integrovaného regionálneho operačného programu bola Ing. arch. L. Kubíkom vypracovaná projektová dokumentácia pre realizáciu interiérových stavebných riešení vo výške 950 Eur.

9.8 Vozový park - Pozri Prílohu č. 10

Organizácia v roku 2014 zakúpila osobný automobil Renault Megane Grandtour – kategória M1 – 5 miestne combi vozidlo, s určením na jazdu po spevnených komunikáciách vo výške 15 400,00 Eur. Celkový počet najazdených km k 31.12.2021 bol 37 676,00 km. Za rok 2021 bolo najazdených 4 125,00 km.

9.9 Poistenie majetku - Pozri Prílohu č. 11

V roku 2021 bol poistený majetok Oravskej knižnice Antona Habovštiaka v spoločnosti Respect Slovakia, s.r.o. Žilina. Zmluvy uzatváral Žilinský samosprávny kraj a náklady na poistenie boli refakturované.

9.10 Plnenie úloh na úseku BOZP, PO

Úloha je zabezpečovaná dodávateľsky – Ing. Ján Skubeň Dolný Kubín. Zdravotnú službu zabezpečuje externe Mgr. Miroslav Sárená.

10 Ročné dane z nehnuteľností - Pozri Prílohu č. 9

Organizácia je na základe VZN Mesta Dolný Kubín oslobodená od platenia dane z nehnuteľností.

11 Elektronizácia, automatizácia, technické vybavenie, výpočtová technika, elektronické médiá

Tab. 1 Hardvér a iné technické vybavenie

Počet PC spolu	Z toho prístupných pre verejnosť
32	12

Oravská knižnica A. Habovštiaka je plne automatizovaná, všetky knižnično-informačné procesy sú realizované prostredníctvom integrovaného knižničného systému Clavius od spoločnosti LANius, ktorý knižnica získala v rámci projektu ŽSK „Informácie bez hraníc“. Vlastné technické vybavenie knižnice tvoria dva servery s operačným systémom Windows Server 2008, jeden server so systémom Windows Server Essentials a 16 pracovných staníc s operačnými systémami Windows 10 Pro, ktoré sú zapojené v lokálnej štruktúrovanej sieti typu server – klient s rozvodovými uzlami 24-portovým switchom a 24-portovým patch panelom. Tri PC slúžia ako on-line katalógy pre čitateľov. Na jednom počítači sa kvôli kontrole dát dočasne využíva starší KIS Libris. Ďalšie 4 počítače sú zapojené v sieti VUCnet, ktorú spravuje náš zriaďovateľ, okrem toho knižnica využíva 11 notebookov, väčšinou na prácu z domu. Na počítačoch a notebookoch sa okrem spomínaných systémov používajú kancelárske balíky MS Office 2016 Standard a tiež voľne dostupný softvér LibreOffice.

Z periférnych zariadení PC disponuje knižnica 25 tlačiarňami (14 čiernobielych laserových, 8 farebných laserových, 1 farebná atramentová, 1 ihličková), 1 multifunkčným zariadením, 8 plošnými skenermi, z ktorých 6 umožňuje skenovanie dokumentov do veľkosti A4 a 2 do veľkosti A3, 11 laserovými snímačmi čiarových kódov, 3 dataprojektormi. Súčasťou elektronického technického vybavenia knižnice je tiež 5 kopírovacích strojov (z toho 1 farebná kopírka), 2 digitálne kamery, 6 digitálnych fotoaparátov, 2 čítačky e-kníf, 2 laminovacie stroje, 13 záložných zdrojov, 1C rekordér, 3 televízory, 3 DVD prehrávače, videorekordér, interaktívna tabuľa a ozvučovací technika. Na oddeleniach náučnej literatúry, beletrie a literatúry pre deti a mládež je umiestnený elektromagnetický zabezpečovací systém na ochranu fondu pred odcudzením.

V knižnici sa využívajú dva typy pripojenia na internet. Štyri počítače sú zapojené v sieti DSL-VUCnet nášho zriaďovateľa (riaditeľ, 2x ekonomické oddelenie, projektový manažér) s prenosovou rýchlosťou 10/1 Mbit/s. Ostatné počítače využívajú internetové pripojenie od Slovak Telekomu s neobmedzeným prenosom dát a rýchlosťou pripojenia 30/5 Mbit/s (program Magio Internet XL). Fungovanie on-line katalógu s možnosťou ďalších on-line služieb zabezpečuje router, ktorý umožňuje aj prepojenie lokálnej a internetovej siete, čím sa zabezpečil prístup k internetu na všetkých oddeleniach knižnice. Využívanie internetového pripojenia umožňuje pracovníkom knižnice zvyšovať kvalitu, operatívnosť a efektívnosť poskytovaných služieb v oblasti akvizície, katalogizácie, medziknižničnej výpožičnej služby, vybavovania korešpondencie, získavania aktuálnych informácií, komunikácie s používateľmi a pod.

Prístup na internet pre verejnosť zabezpečuje 8 PC. Prístup na internet môžu používatelia využívať v samostatnej internetovej študovni, ktorá bola vybudovaná v rámci prístavby a prestavby knižnice a na detskom oddelení. Platený prístup na internet v internetovej študovni môžu využívať registrovaní i neregistrovaní používatelia po dovŕšení 14 rokov. Dva PC na detskom oddelení zabezpečujú bezplatný prístup na internet pre širokú verejnosť v intervale 15 minút, ďalší prístup je spoplatňovaný podľa aktuálneho cenníka. Na počítačoch, ktoré slúžia ako verejné internetové stanice, majú naši používatelia možnosť pracovať v súbore programov MS Office, resp. v programoch balíka LibreOffice, skenovať a tlačiť dokumenty. Na detskom oddelení knižnice sme v roku 2021 sprístupnili bezplatné bezdrôtové pripojenie na internet, poskytovateľom je Slovak Telekom, prenosová rýchlosť 30/5 Mbit/s. Využiť ho môže každý používateľ knižnice s vlastným prenosným zariadením.

V roku 2021 využilo prístup na internet 118 používateľov, čo je o 745 menej ako v r. 2020.

OK AH poskytuje používateľom prostredníctvom svojej webovej stránky nasledovné virtuálne služby:

- prístup do on-line katalógu knižničného fondu, bibliografickej databázy regionalík
- prístup do súborného katalógu regionálnych knižníc ŽSK
- prístup do databázy medailónov nežijúcich osobností Oravy
- prezeranie a kontrola svojho konta, predĺženie výpožičnej doby dokumentov
- rezervácia dokumentu, odloženie voľného dokumentu
- zasielanie informácií o novinkách knižného fondu v týždňovej periodicite
- možnosť zaslania elektronickej žiadanky pre MVS a vypracovanie rešerše
- elektronické poskytovanie informácií a on-line referenčné služby (napr. elektronické zasielanie tematických rešeršných výstupov, rôznych faktografických údajov, informácie o dostupnosti žiadaného dokumentu, predĺženie výpožičnej doby dokumentov, informácie o podujatiach a pod.)
- služba eVýpožičky - požičiavanie e-knihy

V decembri 2020 sme ako novú službu ponúkli čitateľom možnosť požičiavať si e-knihy na základe uzatvorenia licenčnej zmluvy na e-výpožičky pre konečného používateľa s dodávateľom Palmknihy s.r.o Praha. Čitatelia získali prístup k viac ako 9 000 e-knihám. Požičiavať si e-knihy je možné na viacerých typoch zariadení (čítačka, mobilný telefón, tablet) prostredníctvom bezplatnej aplikácie s názvom eReading, ktorá je zdarma k dispozícii na Google Play pre Android alebo aplikácie eReading.cz dostupnej na App store pre iOS. Služba bola poskytovaná bezplatne a každý čitateľ si mohol mesačne požičať tri knihy. V roku 2021 o túto službu prejavilo záujem 43 čitateľov a požičalo si 133 e-kníh. Ponuka e-kníh bola obohatená aj o ďalších 1 300 kníh, ktoré bezplatne ponúka Městská knihovna Praha a boli tiež zaradené do nášho on-line katalógu.

Knižnično-informačný systém Clavius umožňuje používateľom prostredníctvom on-line katalógu Carmen vstupovať do svojho čitateľského konta, predlžovať výpožičnú dobu požičaných dokumentov, rezervovať žiadanú literatúru, požiadať o odloženie voľne

dostupných kníh, požičiavať si e-knihy, zaslať návrh na nákup novej literatúry, hodnotiť literatúru. Od r. 2019 je ku každej knihe pridaný QR kód, aby sa zvýšil komfort používateľov pri vyhľadani požadovaných dokumentov po príchode do knižnice. Zo strany používateľov pretrvávajú záujem o rezerváciu dokumentov a službu MVS, v roku 2020 bolo rezervovaných a objednaných 2 097 kníh a zaregistrovaných 182 žiadostí o MVS z našich fondov. Knižnično-informačný systém umožňuje aj zasielanie pripomienok na končiacu výpožičnú dobu, upomienok a oznámení o rezervovaných knihách prostredníctvom e-mailovej komunikácie našim používateľom. Prostredníctvom e-mailov bolo zaslaných 5 568 pripomienok (v roku 2020 zaslaných 5 636 pripomienok), upomienok 2 075 (v roku 2020: 2 037 upomienok), poštou bolo zaslaných 343 upomienok (v roku 2020: 358 upomienok), 2282 oznámení o rezervácii dokumentov (v roku 2020: 1 080).

Na oddeleniach s interným on-line katalógom sme sa zameriavali naďalej na individuálnu prácu s používateľmi, a to hlavne v oblasti informačnej prípravy. Informovali sme ich o možnosti prezerania čitateľského konta, vyhľadávania dokumentov v knižničnom katalógu, ako aj o možnosti on-line rezervácie dokumentu a predĺženia výpožičnej doby prostredníctvom svojho konta, čo používatelia hodnotia veľmi pozitívne. Používatelia knižnice, ktorí chcú mať prístup do nášho katalógu kdekoľvek a kedykoľvek, môžu využívať mobilnú aplikáciu SMARTkatalog2 pre zariadenia s operačným systémom Android.

Záujmom knižnice je neustále zvyšovať používateľský komfort pre čitateľov, k čomu prispela aj možnosť používať miesto čitateľského preukazu viaceré typy kariet (ITIC, ISIC, dopravná karta a pod.). V októbri 2021 sme ako prvá knižnica na Slovensku spustili novú digitálnu službu s názvom Digitálny čitateľský preukaz, moderné smart riešenie čitateľských preukazov. Softvér bol vyvinutý v spolupráci s firmou Paysy, ako pilotná knižnica sme získali softvér a jeho testovaciu prevádzku bezplatne. Do konca roka začalo digitálnu kartu používať 239 čitateľov.

Od roku 2018 je uzatvorená servisná zmluva pre KIS Clavius s p. Valérom Romokom, počas roka priebežne realizoval optimálne nastavenia funkcií KIS Clavius a on-line katalógu Carmen, pravidelne softvéry aktualizoval, zasielal informácie o nových implementovaných funkciách v jednotlivých moduloch, realizoval nastavenia podľa požiadaviek knižnice. V rámci servisných činností realizoval požadované nastavenia, opravu chýb, vzniknutých pri výpožičnom procese, nastavenie predregistrácie čitateľa v rámci on-line katalógu, nastavenie platieb na účet so zarátaním do celkovej tržby, priebežná kontrola a vyhodnocovanie bezpečnostného nastavenia serverov, poskytnutie súčinnosti firme Paysy pri implementácii digitálnych kariet, nastavenie zápisu súboru kníh z inej knižnice.

Poskytol vlastný softvérový modul, ktorý umožňuje využívať ďalšie štatistické a kontrolné funkcie v súvislosti s prevádzkou KIS Clavius (kontrola správnosti uvedených mailov a ďalších údajov v čitateľských kontách, kontrola nevyzdvihnutých rezervácií po termíne, nová funkcia register obcí pre rýchlejší a bezchybný zápis v čitateľskom konte, štatistika požičaných spoločenských hier, kontrola občianskych preukazov, hlásených ako stratených a odcudzených v evidencii Ministerstva vnútra SR a pod.).

Od konca novembra 2021 sme čitateľom ponúkli možnosť zaplatiť poplatky bezhotovostne na účet knižnice prostredníctvom Internetbankingu. Servisný technik nastavil automatické zasielanie mailov s uvedením ostávajúceho dlhu, prípadne upozornením na končiacu dobu registrácie, mail obsahuje aj QR kód na rýchlejšiu realizáciu platby. Do konca roka využilo túto možnosť 56 čitateľov, ktorí zaplatili 187 Eur.

V roku 2018 verejné regionálne knižnice Žilinského kraja prvýkrát platili za licenciu KIS Clavius, ktorý získali v r. 2012 v rámci realizácie cezhraničného projektu Informácie bez hraníc spolu s päťročnou licenciou, v r. 2021 OKAH zaplatila za ročnú licenciu všetkých používaných modulov sumu vo výške 1 335,55 Eur, za servisné služby podľa počtu pracovných staníc, na ktorých sa prevádzkoval KIS Clavius, sumu vo výške 805 Eur .

V rámci zmluvy s SNK Martin knižnica využívala bezplatný prístup do multiodborovej databázy Infotrac od vydavateľstva GALE Cengage. Databáza Infotrac poskytuje články z viac ako 31 800 titulov z rôznych vedných odborov, dostupné v pdf a html formátoch s užívateľsky komfortnými vyhľadávacími nástrojmi a funkciami a umožňuje tak zvýšiť kvalitu poskytovaných rešeršných služieb.

V máji 2021 bola podpísaná Dohoda o spolupráci s Centrom vedecko-technických informácií, čím sme mohli čitateľom ponúknuť možnosť bezplatného prístupu do svetových odborných online databáz a využívať službu Booport, ktorá obsahuje vyše 8 500 e-knží odbornej, populárno-náučnej a krásnej literatúry.

V roku 2021 sme sa zapojili do súborného katalógu InfoGate, bibliografické záznamy fondu OK AH sa sprístupnili na portáli InfoGate. Katalóg je využívaný aj pri katalogizácii nových prírastkov knží.

12. Personálna oblasť, personálne vybavenie

Tabuľkový prehľad *Zamestnanci organizácie*, (pozri Prílohu č. 10).

12.1 Organizačná štruktúra, kvalifikačná štruktúra, veková štruktúra zamestnancov, priemerná mzda

Tab. 2 Organizačná štruktúra

Organizačná štruktúra OKAH, schválená zriaďovateľom ŽSK, platí od 01.01.2019.

Oddelenie/úsek	skutočnosť r. 2021	
	Fyzické osoby	Prepočítaný stav
Riaditeľ	1	1
Oddelenie ekonomicko -tech. činnosti		
T. pracovník, šofér (kumulovaná funkcia)	1	1
Upratovačka	2	2
Vedúca odd. ekonomicko -tech. činnosti	1	1
Oddelenie metodiky, bibliografie, koordinácie, dopĺňovania a spracovania knižničných fondov		
Odborný knihovník metodik	1	1
Projektový a marketingový manažér	1	1
Knihovník – koordinátor služieb a KVCČ	1	1
Knihovník dopĺňovanie a spracovanie KF	1	1
Knihovník bibliograf	1	1
Oddelenie knižnično – informačných služieb		
Knihovník vedúci služieb NO	1	1
Knihovník vedúci služieb BE	1	1
Knihovník vedúci služieb DO	1	1
Knihovník	1	1
Knihovník	1	1
Knihovník	1	1
Knihovník	1	1
Knihovník	1	1
Knihovník	1	0,6

Spolu	19	18,6
z toho pracovníci R	3	3
z toho pracovníci na chránených pracoviskách	0	0

Tab. 3 Veková štruktúra zamestnancov vo fyzických osobách /okrem pracovníkov R/

Vek zamestnancov	Počet zamestnancov
do 30 rokov	0
31 – 40 rokov	2
41 – 50 rokov	4
51 a viac rokov	10
Spolu	16
Priemerný vek	51,75

Tab. 4 Priemerná mzda

Ukazovateľ	r. 2020	r. 2021
Priemerná mzda spolu	959,23	979,82
Priemerná mzda bez R *	992,89	1 020,88

* uved'te priemernú mzdu všetkých zamestnancov (vrátane riaditeľa a administratívy) bez robotníckych profesií

12.2. Počet zamestnancov na dohody, sezónnych zamestnancov, chránené pracovné miesta, aktivační zamestnanci

- na dohody o pracovnej činnosti: 0 osôb
- dohody o vykonaní práce: 1
- sezónni zamestnanci: organizácia nezamestnávala sezónnych pracovníkov
- chránené pracovné miesta: nie sú vytvorené
- aktivační zamestnanci formou dobrovoľníckej služby v roku 2021: 0

12.3. Počet a štruktúra pracovných miest neobsadených dlhšie ako 6 mesiacov + zdôvodnenie.

V roku 2021 sme nemali v našej organizácii dlhodobo neobsadené miesta.

13. Práca s dobrovoľníkmi

13.1. Počet zmluvných dobrovoľníkov, druhy a rozsah činností

Zmluvných dobrovoľníkov v roku 2021 organizácia nemala.

Pri organizovaní našej kultúrnej činnosti nám pomáhajú stáli dobrovoľníci (napr. členovia literárneho klubu Fontána, členovia občianskeho združenia Orbis Libri) alebo iné osoby, na ktoré sa obraciame so žiadosťou o materiálnu pomoc alebo o pomoc vo forme nejakej služby. Počet takto zapájaných dobrovoľníkov do našej činnosti je cca 15. Spolupracovníkom za dlhoročnú pomoc a podporu knižnici každoročne oceňujeme udelením titulu Priateľ knižnice. V roku 2021 sme nadviazali spoluprácu s občianskym združením Mladiinfo, ktoré nám poskytlo 2 gruzínske dobrovoľníčky, ktoré v knižnici počas leta viedli anglický konverzačný klub. Pod názvom Zaži leto v knižnici sa každý utorok mladí dobrovoľníci venovali čitateľom do 10 rokov a pripravili si pre nich zaujímavé aktivity. Bezplatné on-line jazykové konzultácie z angličtiny, nemčiny, ruštiny a francúzštiny zabezpečovali lektori – dobrovoľníci.

13.2. Občianske združenia pracujúce pri organizáciách (na podporu činnosti)

Pri knižnici pracuje občianske združenie ORBIS LIBRI, zaregistrované na MVSR bolo v auguste 2006 a svoju činnosť začalo v roku 2007. Občianske združenie sa roku 2020 zaregistrovalo do Zoznamu prijímateľov 2% z dane a v roku 2021 získalo finančné prostriedky vo výške 493,88 Eur. Finančné prostriedky boli použité na nákup vecných cien pre účastníkov rôznych súťaží, materiálu pre tvorivé dielne a podujatia na detskom oddelení, nákup kancelárskych potrieb a režijné náklady.

Združenie sa zaregistrovalo do Zoznamu prijímateľov 2% z dane za rok 2021, ktoré budú poukázané subjektom v roku 2022.

14. Hospodárenie kultúrnej organizácie

14.1. Rozpočet – bežný a kapitálový transfer

Bežné transfery

Zastupiteľstvo Žilinského samosprávneho kraja na svojom zasadnutí dňa 21. decembra 2020 Uznesením č.4/22 schválilo rozpočet Žilinského samosprávneho kraja na rok 2021. Rozpočet na rok 2021 bol schválený vo výške **349 893,00 Eur**. V zmysle § 12 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pre Oravskú knižnicu Antona Habovštiaka v Dolnom Kubíne boli stanovené tieto záväzné ukazovatele rozpočtu na rok 2021. **Bežný transfer vo výške 349 893,00 Eur** Položka 610 mzdy platy a služobné príjmy- 222 247,00 Eur, položka 620 poistné a príspevok do poisťovní 77 676,00 Eur, položka 630 tovary a služby 49 970,00 Eur.

V zmysle §13, ods.2 zákona č.583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, rozpočtové prostriedky je možné použiť len na účely, na ktoré boli v rozpočte Žilinského samosprávneho kraja schválené. Účelová dotácia na nákup knižničného fondu z prostriedkov ŽSK nám na rok 2021 nebola schválená a 2 500,00 Eur bolo určených na udržateľnosť a servisné služby knižničného systému Clavius.

Kapitálový transfer organizácií v roku 2021 nebol pridelený.

14.2. Čerpanie rozpočtu, úpravy rozpočtu, rozpočtové opatrenia v tisícoch

Čerpanie rozpočtu (príjmy a výdavky) sú sledované podľa zdroja, programovej štruktúry a rozpočtovej klasifikácie platnej pre rok 2021. Príspevok zo ŽSK je sledovaný v rozpočte pod zdrojom 41 (vlastné príjmy ŽSK) a pod zdrojom 46 (vlastné zdroje organizácie), zdroj 11H Fond na podporu umenia, 111 štátny rozpočet MK SR, finančné prostriedky mimo verejnej a štátnej správy pod kódom zdroja 71. Pri čerpaní prostriedkov bola zachovaná maximálna hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť ich použitia.

Jednotlivými rozpočtovými opatreniami bol rozpočet Oravskej knižnice Antona Habovštiaka v Dolnom Kubíne upravený nasledovne - bežný transfer:

- Zastupiteľstvo Žilinského samosprávneho kraja na svojom zasadnutí zo dňa 17. mája 2021 Uznesením č. 5/25 navýšilo rozpočet v rámci bežných výdavkov (600) bežné transfery v rámci verejnej správy(640), 641 001-o **2 786,00 Eur**, bežné výdavky tovary a služby vo výške 1 500,000 Eur na náklady spojené s oslavou 70. Výročia založenia Oravskej knižnice (rozkladacie stoly, nožnicový stan, tašky, grafika, knihorožky). Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné vyrovnania (610) boli navýšené o 956,00 Eur pri príležitosti 60. Výročia narodenia, poistné a príspevok do poisťovní (620) vo výške 330,00 Eur.

- Zastupiteľstvo Žilinského samosprávneho kraja na svojom zasadnutí zo dňa 6. júla 2021 Uznesením č. 3/6 navýšilo rozpočet v rámci bežných výdavkov (600) bežné transféry (640), 641 001 Transféry v rámci verejnej správy o **2 250,00 Eur**, v tom finančné prostriedky na 630 – Tovary a služby (kód zdr.41 služby na náklady spolufinancovania ŽSK k dotáciám z Fondu na podporu umenia č. 21-512-00467 vo výške 2 250,00 Eur.
- Zastupiteľstvo Žilinského samosprávneho kraja na svojom zasadnutí zo dňa 27. septembra 2021 Uznesením č. 4/27 navýšilo rozpočet v rámci bežných výdavkov (600) bežné transféry (640), 641 001 Transféry v rámci verejnej správy o 1 444,00 Eur, v tom finančné prostriedky na 630 – tovary a služby na spolufinancovanie k dotáciám z Fondu na podporu umenia č.21-513-02---: 333,00 Eur, zmluva č. 21-514-05493: 1 111,00 Eur.
- Zastupiteľstvo Žilinského samosprávneho kraja na svojom zasadnutí zo dňa 29. novembra 2021 Uznesením č. 3/29 navýšilo rozpočet v rámci bežných výdavkov (600) bežné transféry (640), 641 001 Transféry v rámci verejnej správy o 100,00 Eur, v tom finančné prostriedky na 630 – tovary a služby na spolufinancovanie k dotáciám z Ministerstva kultúry č.MK-4328/2021-451 (kód zdroja 41) vo výške 100,00 Eur.
- Zastupiteľstvo Žilinského samosprávneho kraja na svojom zasadnutí upravilo a navýšilo bežné výdavky s kódom zdroja 41 o 998,00 Eur a presunulo finančné prostriedky 620 poisťné a príspevok do poisťovni (kód zdr.41) vo výške mínus 998,00 Eur, 630 tovary a služby (kód zdr. 41) vo výške plus 998,00 Eur.

Bežný transfér po úpravách k 31.12. 2021 – 356 473,00 Eur

14.3. Náklady, výnosy, sebestačnosť

Tabuľkový prehľad *Náklady, výnosy, sebestačnosť organizácie* v prílohe č. 11

14.4. Príjmy, výnosy – z vlastnej činnosti, z tržieb, z predaja majetku, nájmu, príp. iné výnosy, analýza príjmov podľa objektov (zo vstupného, z nájmu a iné)

Výnosy z vlastnej činnosti na rok 2021 boli plánované vo výške 7 000,00 €, ku koncu roku 2021 sme dosiahli príjem za poskytovanie knižničných služieb 9 291,37,00 Eur a 66,00 Eur zo Sociálnej poisťovne, vrátenie poisťného za uplynulé obdobie.

Skladba tržieb

Členské	6 467,00 €
Neregistrovaný čitateľ	10,00 €
Upomienky, stratené knihy	1 703,00 €
Internet	57,00 €
Rezervácie	420,00 €
Kopírovanie	6,00 €
MVS + rešerš	628,00 €
Spolu za rok 2020 :	9 291,00 €

Príjmy za poskytovanie knižničných služieb boli vo výške 9 291,00 Eur. V roku 2021 sa nám podarilo získať pre knižnicu knižné dary vo výške 3 752,74 €, časopisy vo výške 818,26 €.

14.5 Náklady na hlavnú činnosť

Náklady na hlavnú činnosť organizácie v roku 2021 boli vo výške boli **427 523,00 €**

Spotrebované nákupy celkom : **62 500,00 €**

V tom :

Kancelárske potreby, papier, čistiace potreby, všeob. materiál	5 291,00 €
Výpočtová technika , prev. stroje, pr. a zariadenia	223,00 €
Nákup kníh, časopisov	33 190,00 €
Softvér	1 334,00 €
Spotreba PHM	436,00 €
Interiérové vybavenie	17 566,00 €

Spotreba elektrickej energie	4 566,00 €
Spotreba plynu	3 780,00 €
Vodné – stočné	1 217,00 €

Služby celkom : 24 433,00 €

V tom :

Opravy a udržiavanie - opravy strojov a prístrojov, PC, auta, budovy	3 452,00 €
Cestovné	571,00 €
Reprezentačné	122,00 €
Ostatné služby	19 194,00 €
Z toho poštovné, telekomunikačné služby	1 189,00 €

Uvedené náklady tvoria bežné výdavky na chod organizácie. Organizácia v roku 2021 hospodárila s pridelenými finančnými prostriedkami čo najefektívnejšie a z rozpočtu boli pokryté iba najnevyhnutnejšie nákupy a služby. Finančné prostriedky boli použité na bežnú prevádzku knižnice.

Prostriedky na knižničné fondy

V roku 2021 bol nákup knižného fondu vo výške 33 190,52 €. Knižničný fond bol nakupovaný z viacerých zdrojov: ŽSK, vlastné zdroje, finančné zdroje z Fondu na podporu umenia. Finančná hodnota darovaných kníh a časopisov bola vo výške 4 571,00 Eur.

14.6 Mzdové náklady

V roku 2021 bol priemerný prepočítaný stav zamestnancov 18,6.

Osobné náklady celkom : 314 079,00 Eur

V tom :

Mzdy	223 400,00 €
Dohody o vykonaní práce a dohody o pracovnej činnosti	640,00 €
Poistenie, odvody do poisťovní	77 009,00 €
Sociálne náklady	13 030,00 €

Z toho :

- príspevok na stravovanie 9 373,00 €
- tvorba sociálneho fondu 2 738,00 €
- DPN 2 027,00 €

Priemerná mzda v roku 2021 bola vo výške **959,23** Eur, zvýšila sa oproti roku 2020 o 20,59 €.

14.7 Tvorba odpisov a finančné krytie

Organizácia odpisy z vlastného HIM s kódom zdroja 46 za rok 2021 nemala žiadne, a preto jej nevyplýva povinnosť finančne vykrývať odpisy majetku. Odpisy majetku za rok 2021 boli vo výške 17 588,64 Eur.

14.8 Faktúry, záväzky voči odberateľom, dodávateľom, celkový hospodársky výsledok, pohľadávky

Organizácia k 31.12.2021 má neuhradené faktúry, ktoré boli doručené v januári 2022. Krátkodobé pohľadávky a záväzky k 31.12. 2021 tvoria mzdy a odvody do poisťovní za mesiac december 2021. Organizácia má výsledok hospodárenia za účtovné obdobie 1 812,80 Eur.

14.9. Kapitálové transfery + úpravy

Organizácií v roku 2021 nebol pridelený kapitálový transfér.

14.10 Objem finančných prostriedkov získaných z grantového systému Fond na podporu umenia a z ďalších zdrojov

Oravská knižnica Antona Habovštiaka v roku 2021 čerpala finančné prostriedky na nákup knižničného fondu z Fondu na podporu umenia, ktoré boli prenesené z roku 2020 vo výške 20 000,00 Eur. Organizácia realizovala 1 projekt podporený Nadáciou Pontis - Nadačný fond TESCO vo výške 1 170,00 Eur, 1 projekt podporený Nadáciou SPP 1 150,00 Eur, darovacia zmluva centrum Montessori 120,00 Eur.

Projekty podporené Fondom na podporu umenia:

- Zmluva č. 20-514-04182 – názov projektu *Nákup knižničného fondu (2020)* vo výške 20 000,00 €. Finančné prostriedky boli prenesené v plnej výške do roku 2021, v uvedenom termíne boli vyčerpané.

- Zmluva č. 21-513-0266 – názov projektu KUK fest (festival knihy-umenia-kultúry) – realizácia komunitných aktivít, realizácia vzdelávacích aktivít pre verejnosť, realizácia multikultúrnych aktivít, realizácia prezenčných aktivít vo výške 3 000,00 €.

- Zmluva č. 21-514-05493 – názov projektu *Nákup knižničného fondu (2021)* vo výške 10 000,00 €.

- Zmluva č. 21-511-00467 – názov projektu Modernizácia náučného oddelenia knižnice (2021) vo výške 9 000,00 €, realizácia skvalitnenia interiérového vybavenia pre používateľov knižníc.

V grantovom systéme Ministerstva kultúry SR v roku 2021 bola naša organizácia úspešná schválením 1 projektu, kód zdroja 111:

- Zmluva č. MK-4328/2021-451 – *Radosť a poznanie bez hraníc (2021)* vo výške 2 000,00 €.

V roku 2019 bola uzatvorená zmluva o poskytnutí finančného príspevku č. SK/FMP/11b/03/002 na realizáciu mikroprojektu „Cezhraničný kultúrny dialóg“ podľa rozhodnutia výboru pre mikroprojekty č.12 zo dňa 20.02.2017 v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika. Celková hodnota mikroprojektu bola 23 355,00 Eur. Realizácia projektu prebiehala od novembra 2019 a z dôvodu nepriaznivej pandemickej situácie bola predĺžená do roku 2020. Žilinský samosprávny kraj nám v roku 2020 poskytol finančné prostriedky na realizáciu projektu vo výške 11 407,00 Eur. Po kontrole a predložení finančných dokladov realizovaného projektu na nadriadený orgán bol projekt v roku 2021 refundovaný vo výške 12 571,38 Eur. Neboli vyčíslené žiadne neoprávnené náklady

14.11. Vykonávaná podnikateľská činnosť

Organizácia nevykonáva podnikateľskú činnosť.

II. ODBORNÁ ČINNOSŤ KULTÚRNEJ ORGANIZÁCIE

1. Základné činnosti knižnice

1.1. Knižničné fondy

Tab. 1 Zloženie knižničných fondov podľa druhu

Druh dokumentu	r. 2020	r.2021	Rozdiel	% z celku 2020	% z celku 2021	Rozdiel v %
knižničný fond	90 839	89 270	- 1 569	100	100	0
z toho špec.dokumenty	4 864	4 866	+ 2	5,35	5,45	+ 0,10
- z toho el.dokumenty	144	144	0	0,16/2,96	0,16/2,96	0/0
- iné špec.dokumenty	203	227	+ 24	0,22/4,17	0,25/4,66	+ 0,03/+ 0,49
odborná pre dosp. + ŠD	35 153	33 168	- 1 985	38,70	37,16	- 1,54
krásna pre dosp. + ŠD	34 737	34 777	+ 40	38,24	38,96	+ 0,72
odborná pre deti + ŠD	6 093	6 142	+ 49	6,70	6,88	+ 0,18
krásna pre deti + ŠD	14 856	15 183	+ 327	16,35	17,00	+ 0,65
periodiká – tituly	91	104	+ 13			
periodiká – exempláre	91	104	+ 13			

Tab. 2 Prírastky, úbytky

Ukazovateľ	r. 2020	r.2021	Rozdiel
prírastok knižničného fondu	1 790	3 525	+ 1 735
z toho kúpou	1 435	3 044	+ 1 609
- z toho z rozpoč.zdrojov, vrátane vlastných príjmov a účelovej dotácie ŽSK	935	430	- 505
z toho darom (+ náhrady)	355	481	+ 126
úbytok knižničného fondu	5 816	5 094	- 722
skutočný prírastok	- 4 026	- 1 569	- 2 457

Tab. 3 Skladba prírastkov podľa druhov literatúry

Druh literatúry	r. 2020 kniž.jedn.	r. 2021 kniž.jedn.	Rozdiel	r. 2020 v %	r. 2021 v %	Rozdiel v %
odborná pre dospelých	380	741	+ 361	21,23	21,02	- 0,21
krásna pre dospelých	690	1 307	+ 617	38,55	37,08	- 1,47
odborná pre deti	178	261	+ 83	9,94	7,40	- 2,54
krásna pre deti	524	1 192	+ 668	29,27	33,81	+ 4,54
špeciálne dokumenty	18	24	+ 6	1,01	0,68	- 0,33
spolu	1790	3 525	+ 1 735	100	100	

Tab. 4 Prírastok knižničných fondov kúpou na obyvateľa a používateľa

Prírastok KF /počet k.j. na:	r. 2020	r. 2021	Rozdiel
1 obyvateľ	0,10	0,19	+ 0,09
1 používateľ	0,69	1,40	+ 0,71

Tab. 5 Jazykové zloženie prírastkov (z prírastkov kníh)

Jazyk dokumentu	Počet k.j.	% z celk.počtu
Slovensky	3 115	88,37
Česky	329	9,33
Anglicky	75	2,13
Nemecky	2	0,06

Tab. 6 Počet zväzkov na obyvateľa a používateľa

Počet zväzkov KF na:	r.2020	r.2021	Rozdiel
1 obyvateľa	4,88	4,84	- 0,04
1 používateľa	35,02	35,48	+ 0,46

Tab. 7 Prostriedky na nákup knižničných fondov v €

Druh dokumentu	Finančná hodnota knižných darov v r. 2020	€ na nákup KF v r. 2020		Finančná hodnota knižných darov v r. 2021	€ na nákup KF v r. 2021		Rozdiel v € na nákup KF 2020/2021
		spolu	z toho granty a fin.dary		spolu	z toho granty a fin. dary	
knihy a ostatné tlačéné dokum.	3 002,92	13 271,15	4 924	3 712,74	30 589,69	26 362,24	+ 17 318,54
Špeciálne dokumenty	26	201	192,76	56	238,89	249,23	+ 37,89
Spolu	3 028,92	13 472,15	5 116,76	3 768,74	30 828,58	26 611,47	+ 17 356,43
Periodiká	371,46	2 172,96	0	818,26	2 361,94	0	
Spolu nákup KF	3 400,38	15 645,11	5 116,76	4 587,00	33 190,52	26 611,47	+ 17 545,41

Tab. 8 Priemerná cena dokumentov

Druh dokumentu	cena v r. 2020		cena v r. 2021		Rozdiel	
	MOC	FC	MOC	FC	MOC	FC
knihy a ost.tlač. dokumenty	12,55	9,36	12,50	10,11	- 0,05	+ 0,75
špeciálne dokumenty	16,65	11,16	15,79	15,57	- 0,86	+ 4,41
dokumenty spolu	12,60	9,39	13,36	10,14	+ 0,76	+ 0,75

Tab. 9 Nákup knižničných fondov v Eur na obyvateľa a používateľa

Nákup KF v Eur na:	r. 2020		r. 2021		Rozdiel	
	MOC	FC	MOC	FC	MOC	FC
1 obyvateľa	1,09	0,84	2,06	1,80	+ 0,97	+ 0,96
1 používateľa	7,81	6,03	15,13	13,19	+ 7,32	+ 7,16

Komentár ku knižničným fondom a ich ochrane

V roku 2021 bolo do fondu získaných **3 525** knižničných jednotiek v celkovej hodnote 34 302,43 €, čo je o 1 735 knižničných jednotiek a 18 028,36 € viac ako v predchádzajúcom roku. **Na nákup** knižničného fondu bolo vynaložených **33 190,52 €**, čo bolo o **17 545,41 €** viac ako v predchádzajúcom roku. Podiel **finančných zdrojov zriaďovateľa**, vrátane vlastných príjmov predstavoval sumu 4 219,15 € (v roku 2020 sumu 10 528,35 €, v roku 2019 sumu 9 737,66 €, v roku 2018 sumu 7 377,74 €, v roku 2017 sumu 5 717,09 €, v roku 2016 sumu 5 492,17 €, v roku 2015 sumu 6 222,17 €, v roku 2014 sumu 1 775,24 €, v roku 2013 sumu 4 388 €). **Mimorozpočtové prostriedky** na nákup fondu dosiahli úroveň **26 611,47 €** (v roku 2020 dosiahli hodnotu 5 116,76 €, v roku 2019 dosiahli hodnotu 7 026,00 € v roku 2018 dosiahli hodnotu 11 952,00 €, v roku 2017 dosiahli hodnotu 12 265,50 €, v roku 2016 dosiahli hodnotu 8 604 €, v roku 2015 dosiahli hodnotu 7 529,76 €, v roku 2014 dosiahli hodnotu 6 541 €, v roku 2013 dosiahli hodnotu 13 551,51 €). Hodnota **knižných darov a náhrad** bola vo výške 3 712,74 € (v roku 2020 mali hodnotu v roku 3 002,92 €, 2019 mali hodnotu 4 784,30 €, v roku 2018 mali hodnotu 3 302,36 €, v roku 2017 mali hodnotu 5 689,68 €, v roku 2016 mali hodnotu 7 448,82 €, v roku 2015 mali hodnotu 5 025,04 €, v roku 2014 mali hodnotu 6 898,27 €, v roku 2013 mali hodnotu 3 856,66 €).

Na nákup knižného fondu sa v roku 2021 vynaložilo 30 589,69 €, čo je o 17 318,54 € viac ako v predchádzajúcom roku. Z dotačného systému FPU z podprogramu Akvizícia knižníc boli zakúpené knihy v sume 25 354,04 €, z projektu podporeného Nadáciou SPP v sume 175 €, z projektu MK SR v sume 852,78 €.

Pri výbere a nákupe literatúry sa prihliadalo na požiadavky pracovníkov jednotlivých oddelení. Čitatelia zaslali 53 žiadostí na nákup konkrétnych kníh, ktorým sme sa snažili vyhovieť. Dôraz sa kládol na čo najvýhodnejší nákup nových prírastkov. Objednávky sa realizovali v prevažnej miere cez internetové obchody, kde sú najväčšie zľavy a tovar je za krátky čas dovezený priamo do knižnice. Pre nákup kníh cez internet sme najviac využívali firmu Pemic, kde bol dohodnutý rabat vo výške 27/32 %, vydavateľstvo Slovart (rabat 35%), vydavateľstvo Ikar (rabat vo výške 30%), firmu Distri Albatros (zľava 25%), Verbarium (zľava 25%), internetové kníhkupectvo vydavatel.sk (zľava 30/40 %). **Rabat** pri nákupe KF dosiahol výšku 7 259,35 € (v roku 2020 sumu 4 605,55 € v roku 2019 sumu 5 500,21 €, v roku 2018 sumu 6 462,25 €, v roku 2017 sumu 5 815,89 €, v roku 2016 sumu 5 705,72 €, v roku 2015 sumu 5 361,47 €, v roku 2014 sumu 7 088,11 €, v roku 2013 sumu 7 227,82 €).

Celkovo kúpou pribudlo do fondu 3 044 knižničných jednotiek, z toho z rozpočtových zdrojov 430 knižničných jednotiek.

Od používateľov knižnice, bývalých i súčasných zamestnancov, obyvateľov, vydavateľstiev a iných organizácií sme darom získali 468 knižničných dokumentov v hodnote 3 640,10 Eur. Z darovaných kníh sa robí výber, do fondu sa zaradia knihy, ktoré vo fonde nie sú zastúpené a knihy, ktorými vymeníme fyzicky poškodené rovnaké tituly. Ostatné sa ponúknu knižniciam v metodickej pôsobnosti regionálnej knižnice a návštevníkom knižnice.

Za stratené knihy bolo do fondu zaradených 13 náhrad v hodnote 112,64 €.

Na nákup periodík bolo vynaložených 2 361,94 €, z toho 2 267,94 € bolo použitých na predplatné periodík pre rok 2022. Používateľom bolo k dispozícii 104 titulov periodík, z toho 33 regionálnych periodík, 52 periodík získaných kúpou a 19 darom, cudzojazyčných periodík bolo 11 (10 v českom, 1 v anglickom jazyku). Hodnota darovaných periodík bola 818,26 €. Noviny a časopisy objednávame centrálné v Slovenskej pošte, s ktorou máme dlhodobú spoluprácu. Niekoľko špeciálnych časopisov je objednaných priamo v redakciách (Trend, Poradca, IT Lib).

Na evidenciu novín a časopisov sa využíva modul Katalóg periodík v programe Clavius. Každý titul má svoj evidenčný list, kde sa zaznamenávajú všetky potrebné údaje - názov, rok,

ročník, periodicita, cena, oddelenie. Nové číslo sa po evidencii označí etiketou s čiarovým kódom. Informácie o periodikách si používatelia môžu nájsť v on-line katalógu Carmen. Každý rok aktualizujeme údaje o fonde periodík pre celoštátny súborný katalóg periodík, ktorý je voľne k dispozícii na internete.

Z knižničného fondu bolo v roku 2021 vyradených 5 094 kniž.j. v hodnote 12 383,33 €. Vyradené boli multiplikáty, obsahovo zastarané, fyzicky opotrebované a dlhodobo nedobytné knihy. Vyradené knihy boli ponúknuté SNK a iným knižniciam (cca 150 kníh). Zoznamy boli uverejnené na webovej stránke knižnice.

V roku 2020 sme začali a v roku 2021 pokračovali v novej iniciatíve pod názvom Na ceste - Daruj knihe nový domov. Knihy, vyradené z fondu knižnice a darované, ktoré sme nezaradili do fondu, sme v podobe malých „staničných knižníc“ umiestnili na vlakových a autobusových staniaciach v Dolnom Kubíne, Kraľovanoch, Párnici, v Oravskom Podzámku, Trstenej a Námestove, v aquaparku Dolný Kubín, na Hematologicko-transfúznom oddelení v Dolnooravskej nemocnici MUDr. L. N. Jégého. Knihy, v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Ružomberku, Ústavu na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých v Sučanoch, Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody v Žiline, v súhrne to bolo vyše 2000 kníh.

V katalogizačnom spracovaní dokumentov nastala v roku 2018 zmena, po sérii školení v SNK Martin sme prešli na spracovanie dokumentov podľa pravidiel RDA (Resource Description and Access), ktoré vznikli ako nástupca anglo-amerických katalogizačných pravidiel - AACR2R. Medzi pravidlami AACR2 a RDA je značný stupeň kompatibility, rozdielom je zápis údajov vrátane interpunkcie. Bibliografické záznamy tvorené podľa pravidiel RDA reagujú na nové trendy v sprístupňovaní informácií v prostredí moderných komunikačných techník a technológií. Umožňujú ich využitie v rôznych formátoch a rôznych nosičoch a majú vplyv na používateľov a ich požiadavky na katalógy a služby knižnic. V praxi to znamená uvádzanie väčšieho množstva údajov. Pri rekatalogizácii dokumentov primárne spracovaných v KIS Libris je potrebné dopĺňovať údaje, ktoré neboli uvedené pri ich spracovaní. Katalogizátorka priebežne realizovala aj opravu záznamov v Slovníkoch autorít a kľúčových slov.

Ochrana knižničného fondu

Pri ochrane knižničného fondu sa pracovníci knižnice riadia vnútornou smernicou. Fyzická ochrana kníh pred poškodením je zabezpečovaná obalovaním do ochrannej fólie z PVC. Knižničný fond na Oddelení náučnej literatúry (od roku 2006) je chránený prostredníctvom elektromagnetických brán, ktoré knižnica získala z grantových prostriedkov MK SR. V roku 2014 boli umiestnené elektromagnetické brány aj na Oddelenie beletrie, ktoré knižnica získala v rámci realizácie projektu prístavby a rekonštrukcie knižnice. V rámci tohto projektu bol v novej budove knižnice inštalovaný aj nový signalizačný systém EZS s prepojením na pult ochrany firmy Alarm D Dolný Kubín, ktorý zabezpečuje ochranu vstupu do knižnice, priestory beletrie, čítárne, regionálneho a detského oddelenia. V roku 2017 bol podporený FPU projekt na zabezpečenie ochrany knižného fondu na Oddelení literatúry pre deti a mládež, v rámci ktorého sa získal elektromagnetický zabezpečovací systém.

1.2. Používatelia, návštevníci

Tab. 10 Používatelia

Ukazovateľ	r. 2020	r. 2021	Rozdiel	Index 20/21
Počet používateľov	2 593	2 516	- 77	97,03
- z toho z okres. sídla	1 793	1 761	- 32	98,21
Deti do 15 rokov	840	943	+ 103	112,26
Počet používateľov vrátane používateľov, ktorým dobieha platná registrácia* a aspoň s jednou návštevou	3 497	3 238	- 259	92,59
% používateľov DK z počtu používateľov	69,15	69,96	+ 0,81	101,17
% používateľov DK z počtu obyvateľov	9,63	10,47	+ 0,84	108,72

Tab. 11 Skladba používateľov podľa kategorizácie v KIS

Kategória používateľov	r. 2020	r. 2021	Rozdiel	% z celku
A: študenti	373	322	- 51	12,79
B: dospelí	930	843	- 87	33,50
- z toho rodinný preukaz 1. rodič	62	72	+ 10	2,86
2. rodič	9	9	0	0,35
C: dôchodcovia, ZŤP	359	317	- 42	12,59
D: deti do 15 rokov	840	943	+ 103	37,48
- z toho rodinný preukaz	98	102	+ 4	4,05
- z toho deti predškolského veku	82	154	+ 72	6,12
F: právnické osoby	12	4	- 8	0,15
K: knižnice	9	7	- 2	0,27
P: pracovníci, čestní použív.	70	75	+ 5	2,98
T: turista	-	5	+ 5	0,19

Tab. 12 Percento používateľov z počtu obyvateľov

Ukazovateľ	r. 2020	r. 2021	Rozdiel
Percento pouz. z počtu obyv.	13,93	13,64	- 0,29
Percento detských používateľov	32,39	37,48	+ 5,09

Tab. 13 Počet návštevníkov, priemerná denná návštevnosť

Ukazovateľ		r. 2020	r. 2021	Rozdiel
Počet návštevníkov /fyzických osôb v knižnici/		50 409	43 004	- 7 405
z toho	Počet účastníkov podujatí	8 473	9 395	+ 922
	Počet návštevníkov internetu v knižnici	863	118	- 745
Priem. denná návštevnosť (bez sobôt)		231	218	- 13
Priem. denná návštevnosť vrátane sobôt		212	204	- 8
Priem. denná návštevnosť – soboty		47	30,5	- 16,5
Maximálna denná návštevnosť		646	478	- 168
Návštevníci online služieb		77 810	135 378	+ 57 568
v tom	návštevníci on-line podujatí	2 865	458	- 2 407
	www stránka knižnice	50 108	75 230	+ 25 122
	online katalóg – počet prístupov	16 038	22 383	+ 6 345
	- z toho počet predĺžení cez internet**	1 218	1 340	+ 122
	elektronické referenčné služby	815	907	+ 92
	ostatné elektronické služby	7 984	35 060	+ 27 076
Počet návštevníkov /fyzických osôb v knižnici/ a návštevníkov online služieb spolu		126 572	178 382	+ 51 810

Komentár k používateľom a návštevníkom

Dosiahnuté ukazovatele ovplyvnila nepriaznivá situácia v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19 a uplatňovaním protiepidemických opatrení, kedy prevádzka knižnice a realizácia podujatí bola počas roka viackrát zakázaná, resp. realizovaná v obmedzenom režime.

V roku 2021 sa v knižnici zaregistrovalo 2 516 používateľov, z toho 943 do 15 rokov. Oproti predchádzajúcemu roku sa celkový počet zaregistrovaných používateľov znížil o 77, vo vekovej kategórii do 15 rokov sa zvýšil o 103 používateľov. Členský registračný poplatok je platný rok odo dňa jeho uhradenia, počet čitateľov, ktorí si uhradili poplatok v predchádzajúcom roku a alikvotná časť registrácie bola platná aj v roku 2020, pričom realizovali aspoň 1 návštevu knižnice bol 722. V súčte používateľov registrovaných v r. 2020 a používateľov, ktorým dobiehala registrácia z r. 2019 služby knižnice využívalo 3 238 osôb. Z okresného sídla sa zaregistrovalo 1 761 používateľov, v celkovej skladbe používateľov tvorí táto skupina 69,96 % podiel. Percento používateľov z celkového počtu obyvateľov je 13,64%, percento detských používateľov z celkového počtu používateľov je 37,48 %.

Oravská knižnica sa, napriek celospoločenskému trendu poklesu záujmu o čítanie, snaží stabilizovať počet registrovaných používateľov nielen prostredníctvom kvalitných štandardných a špeciálnych služieb, ale aj formou zápisu vybraných kategórií používateľov bez zaplataenia členského poplatku. Ide o cieľavedomú aktivitu zameranú na motiváciu k čítaniu a výchovu čitateľov. Bezplatný zápis bol poskytnutý 254 žiakom 1. ročníka základných škôl v rámci aktivity Pasovanie za rytierov pekného slova. Účastníci súťaže

Čítame s Osmijankom, pridaj sa aj ty v počte 127 detí a v súťaži Knihomoli do akvaparku v počte 81 detí získalo ako odmenu za účasť v súťaži bezplatné členstvo v knižnici. Počas *Týždňa slovenských knižníc* sa bezplatne zaregistrovali 4 používatelia. Bezplatný zápis mali možnosť používatelia využiť aj počas Dňa milovníkov kníh, Dňa otcov, MDD, pri príležitosti začiatku školského roka, Leta v parku v Dolnom Kubíne, Dní obcí.

Knižnica ponúka možnosť bezplatného zápisu aj výhercom v súťažiach, organizovaných knižnicou a čestným čitateľom. Ide o dobrovoľníkov, ktorí bez nároku na honorár pomáhajú knižnici pri jej aktivitách a darcom viacerých exemplárov kníh, ktoré obohatia knižničný fond. Spolu bolo bezplatné členstvo poskytnuté 789 používatelom.

Od 3. 9. 2018 je novou službou pre rodiny s maloletými deťmi zavedenie *Rodinného preukazu*, v rámci ktorého plné členské platí jeden rodič a ostatní členovia platia zvyhodnené členské vo výške 1 Euro. Túto službu využilo 183 čitateľov (72 osôb s plným členským, 9 osôb ako druhý rodič, 102 detí).

Členstvo v knižnici je možné získať aj prostredníctvom novej služby – *darčekovej poukážky* na ročný registračný poplatok. Záujemcovia môžu svojim blízkym venovať netradičný darček, ktorý si obdarovaný vymení za nový čitateľský preukaz alebo predĺži už existujúcu registráciu.

Knižnicu navštívilo celkovo 43 004 návštevníkov, čo predstavuje pokles o 7 405 osôb. Podujatia navštívilo 9 395 účastníkov, čo je o 922 viac ako v predchádzajúcom roku. Prístup na Internet, prácu v textovom editore a tlač vlastných dokumentov využilo 118 záujemcov, čo je o 745 menej ako v roku 2020.

Priemerná denná návštevnosť, rátaná bez podielu návštevníkov využívajúcich služby knižnice v sobotu, predstavovala 218 návštevníkov, čo bolo o 13 návštevníkov menej ako v predchádzajúcom roku a priemerná denná návštevnosť, rátaná s podielom návštevníkov využívajúcich služby knižnice v sobotu, dosiahla počet 204 osôb, čo je o 8 návštevníkov menej ako v predchádzajúcom roku. Najvyššiu dennú návštevnosť sme zaznamenali 18.6.2021, keď knižnicu navštívilo 478 používateľov. Počas sobôt knižnicu navštívilo 489 používateľov a priemerná denná návštevnosť za soboty bola 30,5 osôb. V roku 2021 bola knižnica otvorená len počas 16 sobôt.

On-line služby – účasť na on-line podujatiach, vstup na webovú stránku knižnice, vyhľadávanie v on-line katalógu knižničného fondu a regionálnych dokumentoch, v databáze medailónov nežijúcich osobností Oravy, vstup do konta a predĺženie si výpožičnej doby, rezerváciu dokumentov a elektronické referenčné služby a ďalšie elektronické služby využilo 135 378 používateľov, čo predstavuje nárast o 57 568 používateľov. Predlžovanie výpožičiek cez internet prostredníctvom vlastného konta realizovalo 1 340 používateľov, elektronické referenčné služby využilo 907 používateľov, ostatné elektronické služby 35 060, návštevnosť web stránky knižnice sa zvýšila o 25 122 vstupov. Okrem webstránky knižnica prezentuje svoje aktivity aj prostredníctvom sociálnej siete Facebook, kde bolo v roku 2021 zverejnených 637 príspevkov (v r. 2020 bolo 210 príspevkov), ktorých obsah videlo 629 948 virtuálnych návštevníkov, čo v porovnaní s predchádzajúcim rokom predstavuje nárast o 495071 návštevníkov. Na sociálnej sieti Instagram sledovalo naše aktivity 708 osôb, t.j. o 297 viac než v predchádzajúcom roku a bolo zverejnených 259 príspevkov, čo bolo o 80 viac ako v roku 2020.

1.3 Výpožičné služby

Tab. 14 Výpožičky

Výpožičky	r. 2020	r. 2021	Rozdiel	% z celku
výpožičky spolu	179 793	137 089	- 42 704	100
odborná lit. pre dospelých + ŠD	51 780	36 925	- 14 855	26,93
krásna lit. pre dospelých + ŠD	54 539	48 580	- 5 959	35,44
odborná lit. pre deti + ŠD	7 866	7 089	- 777	5,17
krásna lit. pre deti + ŠD	37 759	31 284	- 6 475	22,82
periodiká	27 849	13 211	- 14 638	9,64
Z toho špeciálne dokumenty	289	355	+ 66	0,26
- z toho AV dokumenty	68	56	- 12	0,04
- elektronické dokumenty	13	133	+ 120	0,09
- iné špeciálne dokumenty	208	166	- 42	0,10

Tab. 15 Výpožičky podľa druhu

Výpožičky	r. 2020	r. 2021	Rozdiel	% z celku
výpožičky celkom	179 793	137 089	- 42 704	100
z toho absenčné	153 976	130 338	- 23 638	95,08
z toho prezenčné	25 817	6 751	- 19 066	4,92

Tab. 16 Výpožičky podľa druhu dokumentov

Výpožičky	r. 2020	r. 2021	Rozdiel	% z celku
výpožičky celkom	179 793	137 089	- 42 704	100
z toho odborná literatúra – knihy	59 365	43 792	- 15 573	31,94
krásna literatúra - knihy	92 290	79 731	- 12 559	58,16
periodiká	27 849	13 211	- 14 638	9,64
špeciálne dokumenty	289	355	+ 66	0,26

Tab. 17 Výpožičky kníh podľa používateľov

Výpožičky kníh	r. 2020	r. 2021	Rozdiel	% z celku
výpožičky kníh celkom	151 655	123 523	- 28 132	100
z toho pre dospelých	106 226	85 298	- 20 928	69,05
z toho pre deti	45 429	38 225	- 7 204	30,95

Tab. 18 Výpožičky na obyvateľ'a, na používateľ'a, obrat knižného fondu

Ukazovateľ	r. 2020	r. 2021	Rozdiel
výpožičky na 1 obyvateľ'a celkom	9,65	7,36	- 2,29
výpožičky kníh na 1 obyvateľ'a	8,14	6,70	- 1,44
výpožičky na 1 používateľ'a celkom	69,33	54,48	- 14,85
výpožičky kníh na 1 používateľ'a	58,48	49,09	- 9,39
počet vrátených kníh cez bibliobox	6 746	10 376	+ 3 630
obrat knižného fondu *	1,76	1,46	- 0,3

V roku 2021 bolo celkovo realizovaných **137 089** výpožičiek, čo je o **42 704** výpožičiek menej ako v predchádzajúcom roku. Celkovo bolo prezenčne a absenčne požičaných **123 523**

kníh, čo predstavuje v porovnaní s predchádzajúcim rokom pokles o **28 132** kníh. Požičaných bolo **13 211** periodík, čo predstavuje pokles o **14 638** výpožičiek v porovnaní s rokom 2020.

Z hľadiska skladby výpožičiek, absenčné výpožičky kníh a periodík predstavovali **130 338** výpožičiek, čo je o **23 638** menej ako v predchádzajúcom roku a z celkového počtu tvoria 95,08 %, prezenčných výpožičiek bolo realizovaných **6 751**, čo je o **19 066** menej ako v predchádzajúcom roku a z celkového počtu tvoria 4,92 %. Veľký pokles prezenčných výpožičiek reflektuje situáciu v súvislosti s protiepidemiologickými opatreniami, keď aj v čase otvorenia knižnice boli čítárne a študovne viackrát uzatvorené.

Podľa druhu literatúry bolo realizovaných **36 925** výpožičiek odbornej literatúry pre dospelých, čo predstavuje pokles o **14 855**, podiel z celku 26,93 %, **48 580** výpožičiek krásnej literatúry pre dospelých, pokles o **5 959**, podiel z celku 35,44 %, **7 089** výpožičiek odbornej literatúry pre deti, pokles o **777**, podiel z celku 5,17 %, **31 284** výpožičiek krásnej literatúry pre deti, pokles o **6 475**, podiel z celku 22,82 %.

V rámci prepočtových ukazovateľov sme dosiahli nasledujúcu úroveň – počet výpožičiek celkom na 1 obyvateľa: 7,36 výpožičiek, počet výpožičiek celkom na 1 používateľa: 54,48 výpožičiek.

Základné služby - absenčné a prezenčné výpožičky sú poskytované v zmysle zákona bezplatne. Spoplatňované sú reprografické služby, rešersné služby, medziknižničná výpožičná služba, rezervácie dokumentov, odloženie dokumentov objednaných cez on-line katalóg.

V čase, keď knižnica nie je otvorená, môžu čitatelia využiť na vrátenie vypožičaných dokumentov schránku na knihy, ktorá bola zrealizovaná v rámci stavebných úprav hlavnej budovy knižnice v roku 2014. Túto službu využilo v hodnotenom roku 4 066 čitateľov, čo je o 1 012 čitateľov viac ako v predchádzajúcom roku a vrátených bolo 10 376 kníh, čo je o 3 630 viac ako v roku 2020. Zvýšené používanie biblioboxu súviselo s uplatňovaním protiepidemických opatrení, keď bola knižnica počas roka viackrát zatvorená.

Schránku využívajú aj anonymní darcovia na podarovanie knižných darov.

Tab. 19 Medziknižničná výpožičná služba

MVS	r. 2020	r. 2021	Rozdiel
MVS iným knižniciam	156	178	+ 22
MVS z iných knižníc	341	261	- 80

Medziknižničná výpožičná služba je jedným zo základných spôsobov spolupráce medzi knižnicami. Žiadna knižnica nemôže mať všetku literatúru. Podľa požiadaviek používateľov, plní MVS funkciu alternatívneho získavania dokumentov. Pokiaľ dokument vo fonde nemáme, zisťujeme jeho dostupnosť vo fondoch iných knižníc. Využívame on-line katalógy knižníc zverejnených na internete. Dokumenty boli žiadané elektronickou žiadankou, ktorá umožňuje najrýchlejší prístup pre používateľa k žiadanému dokumentu, alebo mailovou poštou. Bola vedená presná evidencia odoslaných a prijatých žiadaniek.

Xerokópie článkov boli objednávané zo Slovenskej národnej knižnice Martin, Národného centra zdravotníckych informácií. Monografie sme požičiavali zo Štátnej vedeckej knižnice Košice, ÚK SAV v Bratislave, Štátnej vedeckej knižnice Banská Bystrica, Slovenskej pedagogickej knižnice Bratislava, UK Žilinskej univerzity. Veľmi dobrá spolupráca pretrváva s knižnicami Žilinského samosprávneho kraja, čo umožnil súborný katalóg Carmen. Požičiavali sa monografie z Krajskej knižnice v Žiline a Liptovskej knižnice G. F. Belopotockého v Liptovskom Mikuláši.

Používatelia OK žiadajúci požičanie monografií prostredníctvom MVS a MNVS hradili náklady na poštovné. Poplatok za objednanie sa v roku 2021 zvýšil. Za kladne vybavenú

žiadanku bol účtovaný poplatok podľa cenníka Oravskej knižnice Antona Habovštiaka 3,20 € za jeden titul + manipulačný poplatok 0,30 centov za objednanie.

V roku 2021 bolo pre používateľov Oravskej knižnice Antona Habovštiaka v Dolnom Kubíne objednaných spolu 274 dokumentov a článkov z časopisov, ktoré sa nenachádzajú v knižničnom fonde. O 91 dokumentov menej ako v roku 2020. Kladne bolo vybavených 261 žiadaniek. Z knižničných fondov Oravskej knižnice bolo 182 požiadaviek na dokumenty pre iné knižnice. Kladne bolo vybavených 178 požiadaviek. Prolongovali sme 61 dokumentov knižniciam, ktoré o to požiadali. MVS sme poskytovali Msk Tvrdošín, Msk Námestovo, Msk Trstená, Obecnej knižnici v Rabči, Krajskej knižnici Žilina a Univerzitnej knižnici Bratislava. V porovnaní s rokom 2020 z nášho fondu žiadali iné knižnice o 22 kníh viac.

Tab. 20 Služby zdravotne znevýhodneným a iným špecifickým skupinám používateľov

Katégoria používateľov	Počet	Počet abs. výpožičiek	Počet návštev doma/ v inštitúcii	Iné služby
slabozrakí a nevidomí *	-	-	-	
Imobilní *	-	-	-	
Domovy sociálnych služieb:				
- Zariadenie pre seniorov a DSS	kolekt.použ.	65	12	Absenčné výpožičky kníh
Iní:				
- Spojená škola - ŠZŠ pre žiakov s telesným postihnutím	kolekt.použ.	23	7	Tematické podujatia, besedy, hlasné čítanie, súťaže, kvízy, tvorivé dielne, výstavy výtvarných prác žiakov
- Komunitné centrum Edukos Dolný Kubín,	kolekt.použ.	-	2	Prezenčné výpožičky kníh, čítanie, hry s knihami, besedy, kvízy, tvorivé dielne
- Denný stacionár Miško Dolný Kubín	kolekt.použ.	21	16	Prezenčné výpožičky kníh a časopisov, tematické podujatia, tvorivé dielne

* (Pozn. Uviesť konkrétny počet slabozrakých, nevidomých, ŤZP, imobilných používateľov nie je možné, nakoľko Špeciálnu ZŠ pre žiakov s telesným postihnutím navštevujú žiaci s mentálnym a viacnásobným postihnutím, t. j. mentálne postihnutie v kombinácii s telesným, zrakovým, sluchovým či iným postihnutím a klientmi Centra sociálnych služieb sú taktiež jednotlivci s mentálnym a viacnásobným postihnutím. Z tohto dôvodu teda nie je možné špecifikovať požadované kategórie zdravotne znevýhodnených používateľov.)

Oravská knižnica, vedomá si svojej sociálnej funkcie, kladie dôraz na to, aby boli jej služby prístupné všetkým skupinám používateľov v mieste svojej pôsobnosti. Vyvíjame úsilie, aby sme boli flexibilní, pomáhali a prispôbovali sa potrebám komunity. Naším cieľom je, aby sa návštevníci v knižnici cítili komfortne, aby aktivity v zmysle inklúzie spájali rôznorodé sociálne skupiny používateľov. Pre znevýhodnených používateľov, ktorí nemajú možnosť navštevovať knižnicu, poskytujeme donáškovú službu kníh. Ide predovšetkým o seniorov vo vyššom veku a imobilných jednotlivcov, ktorí sú klientmi *Zariadenia pre*

seniorov a Domova sociálnych služieb v Dolnom Kubíne. Pravidelne (raz mesačne, prípadne podľa potreby zariadenia) pracovníčka OKAH odovzdáva vypožičané dokumenty knižničke týchto zariadení. Individuálne sa poskytuje donášková služba pre seniorov, imobilných, ŤZP a dlhodobo chorých používateľov z Dolného Kubína. Podmienkou je platný čitateľský preukaz. Službu v hodnotenom roku využilo 5 používateľov

Dlhodobá knižnica spolupracuje so *Spojenou školou – Špeciálnou ZŠ pre žiakov s telesným postihnutím*. Pre týchto žiakov pravidelne organizujeme kultúrno-výchovné podujatia. Integrácia používateľov so zdravotným či sociálnym znevýhodnením do prirodzeného prostredia knižnice, motivovanie k čítaniu a rozvíjanie ich čitateľských zručností patrí k prioritám našej kultúrno-výchovnej činnosti. Snažíme sa vytvoriť z knižnice miesto, kde sa prekonávajú komunikačné a spoločenské bariéry, vytvárajú nové vzťahy a prehĺbuje záujem o knihy a čítanie. V roku 2021 sme realizovali niekoľkomesačný projekt *Radosť a poznanie bez hraníc*, podporený z grantovej schémy MK SR. Okrem besied a tvorivých dielní sme v rámci projektu zakúpili interaktívne knihy so zvukovými a svetelnými signálmi, reliéfnymi obrázkami a stavebnicovými dielmi.

Intenzívnejšia spolupráca sa rozvinula so zariadením sociálnej služby *Denný stacionár Miško* v Dolnom Kubíne, ich klienti sa každý mesiac zúčastňovali na tvorivých dielňach, súťažiach a podujatiach, v rámci projektu *Prečítané leto* navštívili knižnicu každý týždeň.

Aktivity s dobrovoľnými animátorkami *Zaži leto* v knižnici sa viackrát zúčastnili deti a mládež zo sociálne znevýhodneného prostredia, ktorí sú klientmi komunitného centra *Edukos*.

Riaditeľ OK AH vystúpil s príspevkom *Dá sa to aj inak* na on-line workshope *Knihy pre každého*, zameraný na inklúziu marginalizovaných skupín mládeže, ktorý organizovala IUVENTA. Na podujatí sa dohodlo, že Oravská knižnica sa stane miestom finále celoslovenskej súťaže *Rómovia recitujú*.

Budova knižnice je bezbariérová. K dispozícii je tiež výtah, ktorý môžu využívať nielen imobilní používatelia, ale aj návštevníci so zrakovým postihnutím, pretože je možné ovládať ho pomocou braillovho písma, hlasový výstup upozorňuje na aktuálnu polohu výtahu. Knižnica získala od Mesta Dolný Kubín certifikát *Zariadenie priateľské k zdravotne postihnutým* na základe viacerých povinných kritérií: pomoc pri vstupe do prevádzky, asistencia pri využívaní ponúkaných tovarov a služieb, empatický prístup k potrebám návštevníka v súlade s rozsahom jeho handicapu, pomoc pri opustení prevádzky. Záväzný podmienky sú uvedené v *Memorande o spolupráci pri znížení bariér pre sociálne znevýhodnených a zdravotne postihnutých spoluobčanov a návštevníkov mesta Dolný Kubín*, ktoré podpísal primátor mesta, predsedníčka SZTP ZO a riaditeľ Oravskej knižnice.

Dôchodcovia a držiteľia preukazov ZŤP majú 40% zľavu na členskom poplatku. Vojnoví veteráni majú možnosť bezplatného členstva v knižnici.

V roku 2021 bolo pre znevýhodnené skupiny používateľov uskutočnených 33 podujatí, z toho 23 pre osoby so zdravotným postihnutím, 8 pre seniorov, 2 pre osoby ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením.

1.4 Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia

Tab. 21 Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia

Ukazovateľ	r. 2020	r. 2021	Rozdiel
počet podujatí	325	361	+ 36
- z toho informačná výchova /kolektívov/	11	8	- 3
Počet podujatí - pre deti predškolského veku	20	9	- 11
- pre deti do 15 rokov	240	270	+ 30
- pre mládež	1	3	+ 2
- pre dospelých	34	59	+ 25
- počet podujatí organizovaných mimo knižnicu	124	130	+ 6
- počet online podujatí	30	20	- 10
počet účastníkov podujatí	8 473	9 853	+ 1 380
- z toho počet online návštevníkov podujatí	2 865	458	- 2 407

V roku 2021 bolo celkovo zrealizovaných 361 vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí. Na doplnenie ukazovateľov v tabuľke uvádzame údaje o počte kolektívnych podujatí podľa tematického zamerania:

- informačná výchova: 8 (157 účastníkov)
- regionálna výchova: 6 (90 účastníkov)
- prevencia kriminality a ďalších sociálno-patologických javov: 7 (145 účastníkov)

Kultúrno-výchovná a vzdelávacia činnosť bola aj v roku 2021 nepriaznivo ovplyvnená pandemiou ochorenia COVID-19 a súvisiacimi protiepidemickými opatreniami, kedy prevádzka knižnice a realizácia podujatí bola počas roka viackrát zakázaná alebo obmedzená. Kultúrno-výchovná činnosť sa preniesla vo zvýšenej miere do virtuálneho priestoru na webovú stránku a sociálne siete.

Výber z najvýznamnejších podujatí:

Týždeň slovenských knižníc – TSK (1.3. – 7.3.2021)

Z dôvodu nepriaznivej pandemickej situácie sa 23. ročník *Týždňa slovenských knižníc*, pod tradičným mottom *Knižnice pre všetkých*, realizoval on-line spôsobom. Pre širokú verejnosť sme prostredníctvom web stránky, sociálnych sietí a kanálu Youtube pripravili:

Je náš počut' - nový netradičný projekt na podporu čítania a propagácie knižníc, kedy sa v jeden deň a v jednu hodinu čítali pre verejnosť úryvky z kníh súčasných slovenských aj svetových autorov, ale aj výber z klasiky. Do projektu sa zapojili regionálne aj krajská knižnica a niektoré menšie oravské verejné knižnice. Formu čítania si mohli knižnice zvoliť, niektoré čítali priamo z okna a aktivitu streamovali, iné ju zdieľali cez sociálne siete alebo čítali do obecných rozhlasov.

Nedokončený príbeh – vyhlásenie výsledkov literárnej súťaže pre žiakov základných škôl, realizované v spolupráci so spisovateľkou Andreou Gregušovou. Na youtube sme zverejnili nielen výsledky, ale bol prečítaný literárny text autorky a víťazné dokončenia príbehu.

Čítam, teda som - o svojom vzťahu ku knihám, knižnici a o čítaní ako takom porozprával dolnokubinský rodák Miroslav Mikolášik, lekár, politik, niekdajší veľvyslanec Slovenska v Kanade a bývalý europoslanec.

Janko Matúška, oravský, národný, náš – básne „Pri uvítaní bratov v Ústave...“ a „Ponad Tatrou blýska...“ zarecitoval Samuel Borsík z prostredia oravských hôr.

OBJEKTÍVna knižnica - virtuálna výstava fotografií oravských fotografov Kamila Škvarku, Jakuba Kršku, Antona Ošľadnického a Igora Kupča. Vlastnou optikou, cez objektív fotoaparátu alebo z vtáčej perspektívy ponúkli svoje vnímajte Oravskej knižnice.

Knižná sedemdesiatka – 70. výročie založenia knižnice sme si pripomenuli aj virtuálnou výstavou kníh, ktoré nás ovplyvnili, vynikli medzi ostatnými, mapovali život Slovákov, zaujali, boli ocenené čitateľskou či odbornou verejnosťou. Ale aj knihy, ktoré boli jednoducho krásne ilustráciami, spracovaním alebo príbehom. Za každý rok jedna kniha ako spomienka a inšpirácia na čítanie.

7 + 0 = ročné členské zadarmo – knižnica k svojej 70-tke pripravila pre čitateľov darček, noví čitatelia, ktorí mali vo svojom dátume narodenia číslo 7 a číslo 0 a navštívili knižnicu počas TSK, získali ročné bezplatné členstvo.

Knihomôľa Mila sa predstavuje – relácia pre deti, v ktorej knižná môľa MILA predstavuje knižnicu a knižky pre deti.

Haló, tu knižnica – on-line triednická hodina pre študentov Gymnázia v Tvrdošíne a on-line stretnutie s deťmi z Diagnostického centra na tému knihy, knižnice, prečo je čítanie dôležité a čo pre nás knihy v živote znamenajú.

Jarné KNIHOkvety – tvorivá dielňa pre najmenších čitateľov a ich rodičov priniesla návod na výrobu knihokvetov z vyradenej literatúry.

Daruj knihe nový domov – darovanie 550 vyradených kníh do Ústavu na výkon trestu odňatia slobody v Ružomberku

Pocť Dobšinskému – literárno-vedomostná súťaž, kde v 12 kolách súťažiaci dopĺňali názvy známych i menej známych rozprávok Pavla Dobšinského. Najúspešnejší riešiteľ, ktorý odpovedal správne na najväčší počet úloh, získal knižnú odmenu.

Prázdniny v knižnici (júl – august 2021)

Detské oddelenie OK AH sa zapojilo do celoslovenského projektu Prečítané leto, ktorý iniciovali OZ Čítajme si spolu, blog o pekných detských knižkách Pampúch, OZ Úlet s knihou, vydavateľstvo Martinus. Počas celého leta sa pre celú rodinu od najmenších až po rodičov a starých rodičov realizovali podujatia podporujúce čítanie a fantáziu detí. Každý týždeň im boli predstavené nové typy na dobré knihy, mohli súťažiť, vyrábať drobnosti, spoznávať svet okolo seba, relaxovať, pozeráť rozprávky, hrať sa, zúčastňovať sa výtvarných a literárnych dielní. Na stoloch boli inštalované výstavky publikácií krásnej i náučnej literatúry a iných pomôcok k danej téme. Každý týždeň sa venoval inej téme, iným knihám a aktivitám, jednotlivé tematické bloky boli zamerané na knižky o batohoch a kufríkoch, dáždňikoch, stopách, zastávkach, studniach a jazerách, hradoch, piknikoch, vytrvalosti.

Návštevníci oddelenia – rodičia, deti, starí rodičia sa mohli inšpirovať ako zaujímavo tráviť voľný čas s deťmi počas prázdnin prostredníctvom kníh a čítania. Z výstaviiek odporúčajúcich kníh k jednotlivým témam si mohli vybrať knihu podľa veku svojho dieťaťa. Čítanie, tvorenie, rozprávania priniesli nové vedomosti a príjemne strávený čas pre všetkých zapojených.

O jednotlivé aktivity prejavilo záujem 355 účastníkov, z toho aj znevýhodnení návštevníci z Denného stacionára Miško v počte 47 účastníkov. Zrealizovalo sa celkom 23 podujatí, z toho 4 podujatia pre Denný stacionár.

KUK fest - festival knihy- umenia – kultúry (26.-30.7.2021)

V r. 2021 sme prvýkrát realizovali KUK festival, ktorý knižnicu predstavil ako živý multikultúrny priestor a priniesol sériu autorských besied so spisovateľmi a literárnymi kritikmi doplnenú o atraktívny sprievodný program venovaný workshopom, filmu, divadlu a hudbe. Program sa odohrával v Oravskej knižnici a na Hviezdoslavovom námestí v Dolnom Kubíne. Pre deti boli určené autorské besedy so spisovateľom Braňom Jobusom a Gabikou Futovou, tvorivé dielne v knižnici, výtvarný plenér „Ako vzniká ilustrácia?“ s výtvarníkmi Miroslavaom Knapom a Danielom Marčekom, komentované prehliadky zákutí knižnice s bábkou KnihoMilou. Pre široké publikum bola pripravená bábková inscenácia bratislavského divadla Trieska s názvom Košatý príbeh o strome, šou žongléra a akrobata Stana Mečiara, beseda „Knihy a ich prekvapenia“ s publicistom a literárnym znalcom Dadom Nagyom, autorská beseda o knihe Hanina hviezda s Mirom Frindtom, večerné premietanie rodinného filmu v letnej čítarni knižnice, koncert hudobnej skupiny Vrbovskí víťazi a oravského pesničkára Roba Huleja. Projekt z verejných zdrojov podporil FPU.

Dni európskeho kultúrneho dedičstva (3.-11.september 2021)

V rámci Dní európskeho kultúrneho dedičstva, ktoré vzniklo roku 1985 iniciatívou Rady Európy, pripravilo Detské oddelenie v spolupráci s Oravskou galériou 12 podujatí. Na workshopoch a tvorivých dielnach sa deti vo výstavnej sieni galérie zoznámili s tvorbou významného výtvarného umelca Stana Lajdu a následne v knižnici spoznali prostredníctvom hovorenej bibliografie jeho jedinečnú ilustračnú tvorbu v knihách pre deti.

Na podujatí Erb v oravských povestiach pracovali s textom povesti z knihy Antona Habovštiaka Najkrajšie oravské povesti a vyskúšali si rôzne výtvarné postupy pri tvorbe vlastného erbu.

V ďalšej výtvarnej dielni si vyskúšali tvorenie knižošperkov z vyradenej literatúry v knižnici a rôznych starších pozvánok v galérii.

Európsky týždeň mobility (16.-22.9.2021)

OK AH sa ako jeden zo spoluorganizátorov pripojila k európskej kampani, ktorej cieľom je nahradiť cestovanie osobnými autami ekologickjšími formami. Hlavným organizátorom programu je Mesto Dolný Kubín. Tento rok bola kampaň cielená na štyri oblasti: duševné a fyzické zdravie, bezpečnosť a reakcia na COVID-19. Detské oddelenie realizovalo 7 tematických podujatí pre 145 detí s knihami, ktoré sa zaoberali témou duševného zdravia, dopadov Covidu na duševné zdravie detí, ich komunikáciu s okolím a pod. pod názvom: Mami, oci, bojím sa... Na oddelení náučnej literatúry sa realizovala výstava historických a motorizovaných bicyklov a výstavka kníh s dopravnou tematikou. V prípade, že sa čitatelia preukázali cestovným lístkom z hromadnej dopravy alebo preukážkou na vlak a autobus, knižnica mu počas týždňa mobility odpustila poplatky za upomienky a poskytla prístup na internet a rešeršné služby zdarma.

Hviezd100slav – 100. výročie úmrtia P. O. Hviezdoslava (november 2021)

Oravská knižnica pripravila niekoľko spomienkových aktivít:

Výstavy - v priestoroch knižnice a v oknách budovy boli nainštalované dve výstavy, prvá podrobne predstavila jeho život od školských čias, rodinu, manželku Ilonu, jeho tvorbu a dielo. Druhá výstava priniesla súbor fotografií, ktoré ho zobrazili v rôznom veku, v rôznych obdobiach jeho života.

Orava číta Hviezdoslava - inštitúcie, osobnosti, študenti, čitatelia nahrali na video, ako čítajú Hviezdoslavove diela. Do projektu sa zapojila aj žilinská županka Erika Jurinová, primátor mesta Dolný Kubín Ján Prílepok, pracovníci mestských a obecných úradov a iných inštitúcií, žiaci základných a stredných škôl, deti a dospelí z radov našich čitateľov. Neskôr prejavili

záujem o čítanie aj školy a inštitúcie mimo regiónu Oravy, podujatie dostalo širší rámec - (Nielen) Orava číta Hviezdoslava (napr. Spojená škola Sv. Rodiny v Bratislave, Krajská knižnica Karlovy Vary, Diagnostické centrum Ružomberok). Hviezdoslav sa čítal aj v Kanade, do projektu sa zapojilo Slovenské veľvyslanectvo, ktoré spolupracovalo s nedeľnými slovenskými školami v Ottawe, Edmontone, Calgary, Montreale a Vancouveri, zapojil sa aj Honorárny konzulát SR v Calgary. Raritou bol, že recitovali aj deti s priezviskom Országhovci, bratranci Hviezdoslava a ich potomkovia, ktorí tam žijú. Nahrávky sme publikovali na Youtube a ďalších sociálnych sieťach, celkovo majú videá viac ako 9 hodín.

Hviezdoslav očami súčasnosti - on-line prednášky odborníkov zverejnené na Youtube: prof. PhDr. Ján Gbúr, CSc., profesor v odbore literárna veda – 100 rokov literárno-vedného výskumu P.O.H., doc. Pavol Parenička, literárny historik – Národné povedomie P.O.H., Mgr. Matúš Chren, riaditeľ Gymnázia v Tvrdošíne a učiteľ dejepisu – Ako mladí vnímajú Hviezdoslava.

Prednášky, besedy, prezentácie nových kníh a autorské čítania:

Jozef Medard Slovík (spisovateľ, knihovník, cestovateľ) – dna 9.6.2021 sa uskutočnila beseda, spojená s autorským čítaním z knihy Goral Karol a zázračná bylina, ktorá získala najviac hlasov v čitateľskej súťaži Kniha Oravy 2020. Ilustrátor Miroslav Knap ukázal originály ilustrácií a porozprával o svojom spôsobe výtvarnej tvorby.

Tomáš Toček (cestovateľ, sprievodca, publicista, spisovateľ) – na stretnutí dňa 29.6. 2021 prezentoval bohatý fotografický materiál a svoje skúsenosti z dvoch najkrajších trekov po Islande.

Lesy a klíma – dňa 24.6.2021 sa uskutočnila prednáška a diskusia s ekologom, aktivistom a filmárom Erikom Balážom, ochranárom Metodom Macekom a botanikom Ivanom Šustrom na aktuálne ekologické témy - záchrana lesov a zvierat, ekosystém, klimatické zmeny, práca so zranenými zvieratami, ochrana mokradí a rašelinísk na Orave. Súčasťou besedy bolo aj premietanie dokumentárnych filmov s environmentálnou tematikou.

Prednáška o Gruzínsku a dobrovoľníctve – dňa 9.9. 2021 Tatia Bassileos a Tamari Mikatsadze, gruzínske dobrovoľníčky, ktoré počas leta viedli v knižnici English Conversation Club predstavili na stretnutí svoju rodnú krajinu a európske dobrovoľnícke hnutie. Prednáška bola realizovaná v anglickom jazyku.

Michaela Galambošová (spisovateľka) – dňa 22.10.2021 sa uskutočnila autorská beseda, na ktorej v podaní autorky odzneli aj úryvky z jej románu Dve ženy i pripravovanej novej knihy.

Milan Remko (chemik, vysokoškolský pedagóg, regionálny autor) – dňa 22.11.2021 predstavil na autorskej besede knihu Gazdovsko-potravný a úverný spolok v Jasenovej, ktorá mapuje históriu roľníctva a družstevníctva na dolnej Orave a podrobne v Jasenovej. Druhá prezentovaná kniha Genius loci – Choč približuje tento prírodný symbol Oravy a Liptova a opisuje príbehy, ktoré sú s ním spojené.

Projekty:

Medzigeneračný dialóg v knižnici (august - november 2021)

Projekt bol realizovaný vďaka podpore Nadácie SPP z grantového programu SPPoločne pre komunity. V rámci projektu sa uskutočnil denný čitateľský tábor, kde sa 20 detí zabavilo pri

literárnych hádankách a kvízoch, čítali nové knižky, maľovali plátenné tašky a kamene, navštívili Múzeum kávy v Krušetnici, čítaním, spievaním a spoločným maľovaním na sklo potešili seniorov v Dennom stacionári v Dolnom Kubíne, prešli Kvačianskou dolinou a zoznámili sa s technickou pamiatkou vodného mlynu na Oblazoch, navštívili náučný chodník Párnické jazerá, Lúčanský vodopád a náučný chodník, zameraný na včelárstvo. Program tábora bol veľmi pestrý a deti mali vyplnenú každú minútu zmysluplnou činnosťou.

Ďalšími aktivitami projektu boli spoločné podujatia detí a seniorov „Kniha môjho detstva“, kde si vzájomne predstavili knihy, ktoré ich sprevádzali detstvom, „Remeslo má zlaté dno“, kde sa zoznámili s prácou na hrnčiarskom kruhu. Seniorom bol určený cyklus tréningov pamäti, pričom bol realizovaný jeden spoločný tréning s deťmi. V rámci autorskej besedy so spisovateľkou Michaelou Galambošovou sme ocenili knihami 5 najaktívnejších čitateľiek z radov seniorov.

Radosť a poznanie bez hraníc (júl – december 2021)

Projekt podporený z dotačnej schémy Ministerstva kultúry SR Kultúra znevýhodnených skupín obyvateľstva, 2.4 – Neformálne vzdelávanie a výskum. Aktivity projektu boli určené žiakom ŠZŠ pre telesne postihnutých v Dolnom Kubíne. Pripravili sme pre nich autorskú besedu so spisovateľom a ochrancom prírody Miroslavom Sanigom, besedu s jednou z najčítanejších súčasných slovenských spisovateľiek pre deti – Andreou Gregušovou, besedu a výtvarnú dielňu s maliarom, reštaurátorom a ilustrátorom Stanislavom Lajdom, aktivitu Čo sa skrýva v knižnici, kde sa deti zoznámili s novými viacfunkčnými a 3D knihami, ktoré im umožňujú vnímanie viacerými zmyslami, tvorivé dielne, v ktorých si deti vytvorili nezvyčajné záložky do knihy z farebného papiera v podobe dráčikov s využitím techniky kirigami a anjelíkov s využitím papierových servítok, špagátu a drevených korálikov,

Cezhraničný kultúrny dialóg (január – apríl 2021)

Oravská knižnica A. Habovštiaka a Mestská knihovna Krnov realizovala od novembra 2019 projekt č. SK/FMP/11b/03/002 *Cezhraničný kultúrny dialóg*, ktorý bol spolufinancovaný Európskou úniou, Európskym fondom regionálneho rozvoja v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika – Fond malých projektov.

Vzhľadom na pretrvávajúcu pandemickú situáciu aj v roku 2021 bola realizovaná exkurzia pracovníkov Mestskej knihovny Krnov v Oravskej knižnici A. Habovštiaka v Dolnom Kubíne alternatívnym virtuálnym spôsobom - prostredníctvom video prezentácie o knižnici, jej službách a aktivitách a spoločným on-line stretnutím na platforme video meetingu. Súčasťou stretnutia bola aj projekcia videa o histórii, významných osobnostiach a súčasnosti Dolného Kubína. Záverečnou aktivitou celého projektu bola výstava detských výtvarných prác, ktoré boli zaslané do medzinárodnej výtvarnej súťaže pod názvom Moja Orava, Moje Slezsko – regionálne osobnosti a zaujímavosti očami detí, ktorú sme prezentovali v oknách knižnice a napriek obmedzeniam mohla tak byť prístupná širokej verejnosti.

Literatura bez granic - transgraniczne związki literackie (Literatúra bez hraníc – cezhraničné literárne vzťahy, apríl – december 2021)

Ako participujúci partner sme spolupracovali s Miejskou Bibliotekou Publiczną v Limanowej na ich projekte, v rámci ktorého sme pre deti pripravili výtvarnú dielňu, na ktorej kreslili a vyfarbovali na plátenné tašky motívy z povestí, on-line spôsobom si pozreli divadelné predstavenie Povest' o Jánošíkovi a O lietajúcej Alžnetke, zapojili sa do výtvarnej súťaže Ilustrácia polskej povesti. Pre dospelých návštevníkov sme realizovali prednášku Rafała Majereka Poľsko-slovenské literárne väzby z hľadiska pohraničnej problematiky –

história a súčasnosť, prednášku Alexandry Pyka: Na druhej strane hranice - poľské povesti o Tatrách a zbojníkoch.

Klubová činnosť knižnice:

Fontána – literárny klub. Vznikol a pri knižnici pôsobí od roku 1999. Členovia klubu sa stretávajú raz do mesiaca. Na stretnutiach sa konajú tvorivé dielne, čítanie a rozbory vlastnej tvorby, diskusie o literatúre a umení, informácie o knižných novinkách, literárnych súťažiach. Svoju tvorbu uverejňujú v klubových zborníkoch, časopisoch. Pre verejnosť pripravujú autorské čítania v knižnici.

Klub moderných spoločenských hier – Klub ponúka pre malých a veľkých návštevníkov knižnice, rodiny s deťmi, partiám kamarátov možnosť tráviť svoj voľný čas v knižnici a zároveň majú možnosť si niektoré spoločenské hry zapožičať aj domov na dva týždne. Ponuka hier je pestrá, rôznych žánrov, pre rôzne vekové kategórie a rôzne stupne obťažnosti. V roku 2021 bol obohatený fond spoločenských hier o ďalších 19 kusov, ktoré boli zakúpené z projektov, podporených Nadáciou SPP a MK SR, spolu fond spoločenských hier zahŕňa 64 kusov.

Klub pána Osmijanka – ponúka aktivity v popoludňajších hodinách v priestoroch detského oddelenia pre deti, ktoré milujú čítanie, ilustrovanie, zapájanie sa do rôznych iných aktivít knižnice (literárne kvízy, výtvarné a literárne súťaže s vydavateľstvami apod.). Deti rôznych vekových skupín zmysluplne pod vedením knihovníčky trávia svoj voľný čas, rozvíjajú svoje čitateľské a výtvarné zručnosti.

Ženy Orava – občianske združenie, ktorého cieľom je spájať ženy na Orave. Dňa 21.10.2021 sa v spoločenskej miestnosti uskutočnilo prvé podujatie z cyklu Večery o živote, lámanie ticha. Na tému cievná mozgová príhoda odzneli osobné skúsenosti zúčastnených i odborné informácie neurologičky, fyzioterapeutky, odborníčky na kompenzáciu ťažko zdravotne postihnutých.

Výstavy a nástenky

Výstav fotografií, výtvarných prác detí, umeleckých diel, reprodukcí dobových dokumentov, tematických materiálov a výstaviiek kníh bolo pripravených 132 (v roku 2020: 121), násteniiek 35 (v roku 2020: 32). Výstavkami kníh a nástenkami si pripomíname výročia a sviatky, reagujeme na aktuálne problémy a udalosti, predstavujeme svoju činnosť, nové knihy, propagujeme kultúrne podujatia v meste a regióne.

Výstavy sa realizovali v spoločenskej miestnosti, na chodbách a v oknách knižnice, v letnej čítárni. Pripravili sme autorské výstavy výtvarníkov: Anny Šimákovej, Anny Žákovičovej, Viery a Juraja Šinálencov, Andrey Mirjanskej Nociarovej, Daniela Marčeka, výstavy fotografií Jakuba Kršku a Antona Ošadnického, dve tematické výstavy k 100. výročiu úmrtia P. O. Hviezdoslava, výstavu dokumentov k výročiu Nežnej revolúcie, edukačnú výstavu ku nástrahám kybergroomingu Leporelo #STOPONLINEGROOMING v spolupráci s IPčkom (Internetová poradňa pre mladých), výstavy výtvarných prác detí Moja Orava a Dielka z KUK festu.

V priestoroch letnej čítárne bola umiestnená výstava fotografií na téme Príbehy Záchrannej stanice : Zo života zachránených zvierat, ktorú sme pripravili v spolupráci so Záchranou stanicou pre zranené živočíchy v Zázrivej a výstava Druhy Chráneného vtáčieho

územia Horná Orava, ktorá bola pripravená v spolupráci so Správou Chránenej krajinskej oblasti Horná Orava.

Ako bolo predtým – výstava historických a motorizovaných bicyklov zo zbierky Branislava Peničku. Podujatie bolo súčasťou Európskeho týždňa mobility 16.-22.9. Netradičná výstava sa uskutočnila v priestoroch náučného oddelenia.

Súťaže a ankety

Súťaž *Kniha Oravy 2020* zorganizovala knižnica v spolupráci s mediálnymi partnermi MY - Oravské noviny a TV DK – Infoštúdio mesta Dolný Kubín. Súťažili publikácie, ktoré vyšli v r. 2020 a sú s regiónom Orava späté tematicky alebo osobou autora v textovej či obrazovej časti. Knihy nominovali autori, vydavatelja, kníhkupci alebo čitateľská verejnosť. Aj túto súťaž negatívne ovplyvnila pandemická spoločenská situácia, čitatelia mohli hlasovať iba elektronicky a aj vyhlásenie výsledkov súťaže sa uskutočnilo bez účasti divákov a autorov. Vyhodnotenie bolo verejnosti predstavené virtuálne na webovej stránke knižnice.

Do 13. ročníka bolo nominovaných 21 kníh v dvoch kategóriách (beletria 8 publikácií, odborná literatúra 13 publikácií). Víťazné knihy v 1. kategórii – beletria: 1. miesto: Medard Slovák – *Goral Karol a zázračná bylina*, 2. miesto: Miroslav Frindt – *Hanina hviezda*, 3. miesto: Peter Huba – *Povesti z Oravy III*. V 2. kategórii - odborná literatúra sa umiestnili: 1. miesto: Miroslava Kupčuláková a Roman Večerek – *Ako bábka na Oravu prišla*, 2. miesto: Judita Hencovská – *Piesne*, 3. miesto: Peter Huba – *V diani plynúcich časov*.

Z 952 hlasujúcich účastníkov boli vyžrebovaní traja, ktorí získali vecné ceny od Oravskej knižnice a mesta Dolný Kubín, a taktiež bezplatné členstvo v knižnici na 12 mesiacov.

Z víťazných publikácií súťaží v jednotlivých regiónoch Žilinského samosprávneho kraja bola zostavená výstava, ktorá sa postupne predstavila vo všetkých regionálnych knižniciach ŽSK.

Oravská knižnica sa aj v školskom roku 2020/2021, po jedenásťkrát, zapojila do celoslovenskej čitateľskej súťaže pre deti *Čítame s Osmijankom – pridaj sa aj ty*. Súťaž je zameraná na rozvoj čitateľskej gramotnosti žiakov 1. stupňa ZŠ, formuje základné čitateľské návyky, rozvíja techniku čítania, podporuje schopnosť čítať s porozumením, prácu v skupinách, upevňuje komunikáciu v triede a pod. V súťažných otázkach sú zakomponované diela zo slovenskej a svetovej literatúry, klasici i súčasní najčítanejší autori detskej literatúry, ako aj autori, ktorí sú medzi deťmi menej známi. Podporuje predstavivosť, slovnú zásobu, rozvoj fantázie a posmeľuje deti k rozprávaniu o prečítanom, konfrontovaniu vlastného vnímania literárneho textu v triednom kolektíve. Súťaží sa prostredníctvom zošita, ktorý obsahuje 8 otázok zameraných na hravú prácu s literárnym textom. Každá súťažná otázka je venovaná jednému literárnemu dielu, téme alebo literárnemu žánru. V tomto ročníku sa deti zoznámili s týmito spisovateľmi a ich knihami – Jana Bodnárová: *Sabinkine prázdniny*, Zuzana Csontosová: *Marcipán má veľký plán*, Toňa Revajová: *Denis a jeho sestry*, Krista Bendová: *Osmijankove rozprávky*, Maria Voříšková: *Čarovné pero*, Alexandra Salmela: *Strom*, časopis *Slniečko*.

S knižničkou detského oddelenia A. Javorkovou sa do súťaže zapojilo 5 tried zo ZŠ Janka Matúšku v Dolnom Kubíne. Pandemická situácia skomplikovala aj túto tradičnú aktivitu, knižnička nemohla ísť za deťmi do škôl a deti nemohli prísť do knižnice, riešenie otázok sa realizovalo na diaľku.

Detské oddelenie zapojilo svojich čitateľov do viacerých výtvarných a literárnych súťaží. Literárno-výtvarná súťaž *Komora babky Želky* v spolupráci so spisovateľkou Katarínou Mikolášovou bola určená žiakom 2. a 3. ročníka ZŠ, v rámci ktorej dotvorili koniec príbehu alebo vytvorili ilustráciu ľubovoľnou technikou. Počas leta sa mohli zapojiť do kvízu, súvisiacemu s príbehom. Do súťaže bola zapojená aj Krajská knižnica Žilina a Hornonitrianska knižnica v Prievidzi. Súťažné práce zaslalo a kvízu sa zúčastnilo spolu 266 detí. Slávnostné vyhodnotenie sa uskutočnilo dňa 13.10.2021 za prítomnosti spisovateľky.

Do literárnej súťaže Nedokončený príbeh s Andreou Gregušovou, určenej žiakom 3.-4. a 5.-6. ročníka, sa zapojilo 69 účastníkov.

OK AH zorganizovala druhý ročník fotografickej súťaže Stromy a my, do ktorej sa mohli zapojiť súťažiaci v 2 kategóriách: do 18 rokov a od 18 rokov. Súťažiaci zasielali fotografie v elektronickej forme, spolu sa zúčastnilo 62 súťažiacich, ktorí zaslali 128 fotografií.

V mesiaci december bola vyhlásená súťaž o NAJoriginálnejší vianočný vinš pre všetky vekové kategórie. Zaslané vianočné a novoročné vinše boli prezentované na FB a víťazný bol uvedený na vianočných pozdravoch, ktoré zasielala knižnica.

On-line kultúra

V čase zatvorenia knižnice a obmedzenia realizácie podujatí sme svoje kultúrno-výchovné aktivity preniesli do virtuálneho sveta, na web stránku, Facebook, Instagram, kanál Youtube. Naším čitateľom sme poskytli informácie o voľne dostupných e-knižkách a digitalizovaných knihách Čítajte zadarmo, kde sú uvedené odkazy na Zlatý fond denníka Sme, e-zdroje Univerzitetnej knižnice Univerzity Mateja Bela, e-knihy zdarma z fondu Mestskej knižnice v Prahe, Digitálna knižnica SNK, rajknih.sk, pdfknihy.sk, klasici.sk a pod. Od konca roku 2020 v spolupráci s českým portálom Palmknihy (predtým eReading) poskytujeme čitateľom možnosť zapožičať si prostredníctvom nášho on-line katalógu e-knihy, v roku 2021 bolo požičiavanie e-knží poskytované bezplatne.

Počas januára a februára sme k 200. výročiu narodenia Janka Matúšku prinášali na FB informácie z jeho života a diela a na youtube videá s niekoľkými načítanými básňami.

V rámci novej rubriky Čítam, teda som sa o svojom vzťahu ku knihám a knižnici vyznávali oravské osobnosti: europoslanec Miroslav Mikolášik, predsedníčka ŽSK Erika Jurinová, právnik a politik Milan Galanda, výtvarník Luka Brase, vicemajsterka sveta vo vodnom slalome Soňa Stanovská, futbalista Dušan Tittel, maliar a ilustrátor Miroslav Knap, muzikant a pedagóg Leonard Vajdulák.

V spolupráci s Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Dolnom Kubíne a jej pracovníčkou, psychologičkou Zuzanou Machajovou sme pripravili ďalšie príspevky v rámci cyklu Ako sa nezbláznit'... z internetu, zo sociálnych sietí, z informácií. Na Youtube kanáli si mohli záujemcovia nájsť aj ďalšie príspevky s témami prevencie drogových závislostí, riešenia problémov v dospievaní, zvládania stresovej záťaže.

K sviatku Valentína odzneli v piatich videách básne o láske, sklamaní a túžbe. K 100. výročiu úmrtia P. O. Hviezdoslava bolo nahraných viac ako 9 hodín básní a on-line prednášky odborníkov o jeho živote a diele. Virtuálne svoju tvorbu predstavili členovia literárneho klubu Fontána Tomáš Toček a Viera Turzová. V rubrike Vyber si dobrú knihu prinášal počas roka knižné tipy publicista a knižný recenzent Ľubomír Jaško, v rubrike Knižovníčka odporúča pracovníci knižnice ponúkali tipy na zaujímavé knižné tituly rôznych žánrov. K Týždňu mozgu bolo zverejnených sedem literárnych a jazykových kvízov, ku Dňu Európy kvíz zameraný na vedomosti o Európskej únii, ku Dňu Zeme tri vedomostné kvízy o našej planéte, prírode a jej ochrane. V rubrike Pomáhať je IN sme pravidelne predstavovali oravské aj celoslovenské občianske združenia a neziskové organizácie a ich verejnoprospešné aktivity. Príspevkami na web stránke sme si pripomenuli výročie narodenia básnika, publicistu a diplomata Theo H. Florina, Deň skautov,.

Pre deti sme pripravili 4 videá, v ktorých bábka Knihomôľa, riaditeľ knižnice Roman Večerek a Barbora Mokošová predstavili knižnicu, čítanie, zaujímavé knihy. Pri príležitosti Týždňa európskej rozprávky načítali úryvky tradičných alebo populárnych rozprávok z rôznych štátov EÚ ľudia, ktorí tam žijú alebo odtiaľ pochádzajú. Na kanáli Youtube boli zverejnené rozprávky z Dánka, Talianska, Francúzska, Grécka, Česka, Bulharska, Poľska, Nemecka, Maďarska, Chorvátky a Fínska. Vo Večerníčkoch spod Choča načítali staré mamy rozprávky a povesti Antona Habovštiaka, ku Dňu ľudovej rozprávky Dobšinského rozprávku

Nevesta unesená drakovi. Vo videách "Za zvieratami do ZOO a do knižnice" sme záujemcov pozvali na virtuálnu prehliadku do bratislavskej ZOO, do Záchrannej stanice v Zázrivej, nazreli sme do veterinárnej ambulancie a predstavili niekoľko kníh o zvieratkách. Pod názvom Los detektivos sme detským čitateľom priniesli ponuku kníh z tvorby najčítanejších autorov napínavej literatúry pre deti a mládež v našej knižnici, v ktorých vystupujú zvierací detektívi, baby detektívky, detektívne partičky. Detskí čitatelia sa mohli zabaviť aj pri sérii literárnych hádaniek Hádanky knižné, rýchlo a svižne a literárno-vedomostnej súťaži k 20. výročiu vydania knihy Harry Potter, zverejňovaných na FB. Zapojili sme sa do aktivity Les ukrytý v knihe, ktorú organizuje Národné lesnícke centrum Zvolen a štátny podnik LESY SR. Na web stránke knižnice sme zverejnili propozície súťaže, pracovný list a načítali rozprávku Miroslava Sanigu O líške Hrdzoške. Svoju šikovnosť si mohli vyskúšať, ak si podľa našich on-line výtvarných dielní vyrobili knihokvety, dračie vajce, papierové jarné kvety, vrbový veľkonočný korbáč, cukríkovú kytičku, tkané papierové srdce.

2. Bibliografická, dokumentačná a informačná činnosť

Tab. 22 Bibliografická, dokumentačná a informačná činnosť

Ukazovateľ	r. 2020	r. 2021	Rozdiel
počet registrovaných bibliograf. a faktogr. informácií zameraných na regionálne témy	1 504	1498	- 6
Počet vypracovaných bibliografií /tlačené+elektronické/ spolu	5	8	+ 3
z toho kalendárium	-	-	-
ročenka	-	-	-
personálna bibliografia	-	-	-
bibliografický leták	4	6	+ 2
iné /životopis.medailón, inf.leták a pod./	1	2	+ 1
počet vypracovaných rešerší	67	65	- 2
- z toho počet rešerší na regionálne témy	10	12	+ 2
počet titulov monitorovaných periodík spolu	112	104	- 8
- z toho periodiká regionálneho zamerania	45	39	- 6
počet záznamov v databáze regionálnej článkovej bibliografie spolu	22 663	23 353	+ 690
z toho ročný prírastok spolu	742	690	- 52
- z toho články z periodík	520	485	- 35
články zo zborníkov, kapitoly z kníh a iných špeciálnych tlačovín	222	205	- 17
fond regionálnych dokumentov spolu	3 637	3 676	+ 39
z toho - knihy /počet KJ/	3 467	3 512	+ 45
- periodiká /počet titulov/	45	39	- 6
- iné - spracované v KIS /drobné tlače, AV dokumenty, firemná lit., grafika, mapy a iné špec. dokumenty/	125	125	-
elektronická databáza regionálnych autorít - počet autorít spolu	710	710	-
z toho osobné autority	710	710	-
korporatívne autority	-	-	-
elektronická databáza fotografií - počet spracovaných záznamov fotografií v KIS	-	-	-
výpožičky regionálnych dokumentov spolu	851	841	- 10
z toho - knihy	261	281	+ 20
- periodiká	590	558	- 32
- výstrižky	-	-	-

- iné	-	2	+ 2
počet zrealizovaných regionálnych podujatí /garant podujatia - regionálne oddelenie/	-	-	-
počet návštevníkov regionálneho oddelenia	290	249	-41
počet využívaných elektronických databáz	1	1	-

Úsek bibliografie a regionálnej literatúry je odborným pracoviskom Oravskej knižnice Antona Habovštiaka, plní funkciu regionálneho bibliograficko–informačného centra pre okresy Dolný Kubín, Námestovo a Tvrdošín, dokumentuje sociálno-hospodársky, spoločenský a kultúrny rozvoj regiónu Orava.

Základná koncepcia práce s regionálnou literatúrou sa zameriavala na systematické dopĺňovanie fondu o tituly s regionálnou tematikou, ktoré boli vydané v roku 2021. Informácie o novej regionálnej literatúre získavame vyhľadávaním na internetových stránkach, prieskumom edičnej ponuky rôznych inštitúcií, účasťou na kultúrno-spoločenských podujatiach. Formou písomných i telefonických požiadaviek sme oslovovali miestnych vydavateľov a autorov, kde sme sa väčšinou stretávali s ústretovým poskytovaním vydaných dokumentov. Povinným výtlakom získavame periodickú tlač v regióne (v roku 2021 to bolo 39 titulov regionálnych, mestských, obecných, školských a iných typov periodík). Darom získavame knižné publikácie, brožúry, propagačné materiály, letáky a tlač menšieho rozsahu od obyvateľov, používateľov, autorov, vydavateľov a kultúrnych inštitúcií. Vydavatelia zasielajú mestské, obecné, školské a cirkevné časopisy do knižnice priebežne, informácie o vydaných periodikách získavame aj monitorovaním webových stránok úradov a inštitúcií v regióne a následným požiadanim starostov obcí o pravidelné zasielanie obecných novín do knižnice v zmysle zákona o povinných výtlakoch.

Regionálny knižničný fond je používateľom prístupný len za prítomnosti pracovníkov knižnice, aby bola zabezpečená jeho ochrana.

Technické vybavenie - 2 PC (pracovné stanice pre oddelenie), 1 PC (on–line katalóg pre verejnosť), plošný skener A4 EPSON, plošný skener A3 Microtek ScanMaker 9800 XL, HP LaserJet Pro M203dm (čiernobiela laserová tlačiareň), CANON (farebná laserová tlačiareň), CANON kopírovací stroj.

Na úseku sa priebežne spracovávala databáza súbežnej regionálnej bibliografie „Orava v tlači 1994–2021“ v knižničnom systéme Clavius. Databáza je výberom analyticky spracovaných článkov a štúdií z regionálnej a ostatnej na Slovensku vychádzajúcej tlače, kníh, zborníkov a rôznych publikácií dokumentujúcich hospodársky a sociálny rozvoj regiónu Oravy. K 31. decembru 2021 obsahovala databáza 23 353 bibliografických záznamov, pribudlo 690 záznamov v regionálnej článkovej databáze. Plné texty článkov z celoslovenskej tlače sú archivované vo forme výstrižkov.

Výpožičné, rešeršné a bibliograficko–informačné služby na úseku regionálnej bibliografie sú využívané predovšetkým študentmi vo všetkých formách štúdia, pracovníkmi kultúrnych zariadení, regionálnych médií a iných subjektov v meste, ako aj ďalšími záujemcami o regionálne témy z radov registrovaných používateľov. Monitoring periodickej tlače je poskytovaný podľa záujmu, jednotlivcom aj inštitúciám len na požiadanie. Sprístupnením regionálnej databázy na webovej stránke knižnice sa zvýšil záujem používateľov o samorešeršovanie, priebežne im boli poskytované inštruktáže vo vyhľadávaní relevantných informácií v databáze regionálnych článkov a analyticky spracovaných zborníkov a ďalších publikácií. Skvalitnenie informačného komfortu čitateľov a používateľov je prioritná úloha knižnice, používateľom poskytujeme on-line referenčné služby a elektronické dodávanie informácií, napr. zasielanie emailom tematických rešeršných výstupov, rôznych faktografických údajov a pod.

Súčasťou fondu sú aj sekundárne bibliografické dokumenty, ktoré sú systematicky dopĺňované. Informačný aparát predstavujú bibliografické kartotéky a príručná knižnica

oddelenia. Príručná knižnica obsahuje odborné i všeobecné encyklopédie, muzeálne i literárne zborníky, ročenky, biografické slovníky, tematické bibliografie a pod. Z regionálnych kartoték sú najviac využívané: tematická, miestopisná a kartotéky osobností. V elektronickej podobe je spracovaných viac ako 400 osobností, ktoré sú prístupné pre používateľov tiež na webovej stránke knižnice. V automatizovanom knižničnom systéme Clavius v module Regionálna databáza sú priebežne spracovávané dáta regionálnych osobností s ich stručným životopisom pre zostavenie kalendárií oravských osobností.

V roku 2021 bolo spracovaných 65 elektronických rešeršných výstupov, z toho 12 na regionálne témy, ktoré boli spracované z fondu Oravskej knižnice, Slovenskej národnej bibliografie a on-line katalógov knižníc.

V roku 2021 sme si pripomenuli 100. výročie úmrtia veľkého slovenského básnika **Pavla Országha Hviezdoslava**. Pri tejto príležitosti sa Oravská knižnica zapojila do spomienkovej slávnosti mesta Dolný Kubín a pripravila projekt s názvom **Hviezd100slav**. V OKAH sme si pripomenuli výročie tejto osobnosti výstavami, nástenkami, výstapkami kníh, bibliografickými letákmi, podujatím **Orava číta Hviezdoslava**.

Podrobnejšie informácie o podujatiach s regionálnou tematikou sú uvedené v časti 1.4 Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia.

Úsek bibliografie a regionálnej literatúry vydal biografické letáky k 200. výročiu narodenia M. Hattalu, 200. výročiu narodenia J. Matúšku, 90. výročiu úmrtia J. Gašparík-Leštinského, 60. výročiu úmrtia E. Hroboňovej, 170. výročiu úmrtia D. Baltazára a medailóny k 50. výročiu úmrtia M. Gaceka, 100. výročiu úmrtia I. B. Zocha.

Na Kolokviu českých, moravských a slovenských bibliografov, ktoré sa uskutočnilo sa v dňoch 3. – 5. 10. 2021 v rámci Mesiaca českej a slovenskej kultúrnej vzájomnosti v Kysuckej knižnici v Čadci odznel príspevok za OK AH *Juraj Langer – pútnik s vlastnou mapou*, ktorý predstavil etnografa, historika a múzejného pracovníka a jeho prínos pre región Orava. Powerpointovú prezentáciu a štúdiu pre zborník pripravila K. Kožáková, PhD.

3. Metodická a poradenská činnosť knižnice

3.1. Metodické návštevy

	r.2020	r.2021	Rozdiel
Počet metodických návštev	22	16	- 6
– z toho verejné knižnice	18	16	- 2
školské knižnice	4	0	- 4
špeciálne knižnice	-	-	-
Počet konzultácií	98	101	+ 3
Odborné podujatia	2	1	- 1

3.2 Vnútroknižničná metodika – zameranie

V rámci vnútroknižničnej metodiky sme sa zamerali na riešenie odborných a technických problémov súvisiacich s prevádzkou knižnice, usmerňovanie a inováciu odborných činností a služieb, vypracovanie koncepcií, interných dokumentov a metodických materiálov, rozborovú činnosť, spracovávanie štatistík a správ, prístupňovanie informácií o knižnici študentom vysokých škôl ako podklady na ich seminárne, bakalárske, diplomové a rigorózne práce, vypracovanie dotazníkov, formulárov a podkladov pre zriaďovateľa a Odbor kultúry ŽSK, SNK Martin a ďalšie inštitúcie (napr. dotazníka Potenciál marketingovej komunikácie v knižniciach, dotazník o sieti verejných knižníc pre účely webinára Ako zachrániť obecné knižnice, Kreativne aktivity v kultúrno-osvetových zariadeniach, Využívanie národnej

licencie k elektronickým informačným zdrojom a ochrany a rozvoja hmotného kultúrneho dedičstva, Implementácia Smart koncepcie kultúry, Prieskum na monitorovanie zabezpečenia udržateľnosti vykonávania projektu v rámci programu cezhraničnej spolupráce Poľsko-Slovensko 2007–2013, odpočet Stratégie rozvoja slovenského knihovníctva 2015-2020, dotazník pre konzorcium Gale k národnej licencií databáz, dotazník k službe požičiavania elektronických kníh knižnicami SR, prieskum slovenských knižníc počas pandémie Covid-19, Analýza plnenia štandardov mestskými a obecnými knižnicami, prepracovanie a doplnenie Knižničného a výpožičného poriadku, platného od 1.2.2021, inštruktážny materiál na vypracovanie projektu do podprogramu Akvizícia knižníc, žiadosť o pridelenie identifikátora ISIL a pod.)

Metodička zabezpečovala servis nad systémom Clavius, sumarizovala nájdené chyby, komunikovala s dodávateľmi systému a pracovníkmi knižníc v Žilinskom kraji, aby bola zabezpečená korektná prevádzka nového systému. Po implementácii digitálnej karty komunikovala s dodávateľmi pri riešení problémov a nastavení funkčnosti kariet.

Metodička koordinovala cezhraničnú spoluprácu pri realizácii projektu *Literatura bez granic - transgraniczne związki literackie*, podporeného z Programu INTERREG V-A Poľsko – Slovensko 2014 – 2020, ktorého žiadateľom bola poľská partnerská knižnica Miejska Biblioteka Publiczna v Limanowej. Ako vedúci projektový manažér koordinovala realizáciu a vypracovala vecnú časť záverečnej správy projektu *Cezhraničný kultúrny dialóg*, ktorý bol podporený z Programu INTERREG V-A Slovenská republika – Česká republika 2014 – 2020 v rámci Fondu malých projektov. V rámci projektu zabezpečovala spoluprácu a komunikáciu s českým partnerom Městskou knihovnou Krnov. Spracovala nový projekt do Programu INTERREG V-A Slovenská republika – Česká republika 2014 – 2020, projekty do Nadácie SPP, Tesco, Raiffeisen banky – Gesto pre mesto, Nadácie O2, Ministerstvo kultúry SR, Grantovej schémy SK-NIC, USA Ambasady, participovala na realizácii a vyhodnotila projekty, podporené Nadáciou SPP a MK SR.

V súvislosti s pandemiou ochorenia Covid-19, v zmysle uznesení vlády a opatrení Úradu verejného zdravotníctva SR, spracovala a priebežne aktualizovala podmienky otvorenia a prevádzky knižnice, zasielala hromadné maily čitateľom, realizovala nastavenia v knižnično-informačnom systéme, vykonávala agendu vedúcej služieb.

Zabezpečovala administráciu požičiavania e-kníh, zaradenia knižnice do súborného katalógu InfoGate a novej služby – používanie digitálnych preukazov, realizovala technické nastavenie pri webinároch, mailovú komunikáciu s čitateľmi v rámci služby Spýtajte sa knižnice, spracovala podklady pre výber nového KIS, komunikovala s CVTI pri príprave dohody o spolupráci, realizovala výber regionálnych dokumentov na digitalizáciu, overila ich prípadnú digitalizáciu v katalógu digitálnej knižnice SNK, doplnila metadáta k navrhovaným dokumentom na digitalizáciu.

V zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov (Nariadenie GDPR) a Zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov knižnica vykonala technické, organizačné a personálne opatrenia zodpovedajúce legislatívnym podmienkam spracúvania osobných údajov. Knižnica má vypracovanú bezpečnostnú smernicu v oblasti ochrany osobných údajov, s tretími stranami, ktoré majú k osobným údajom prístup v rozsahu potrebnom na zabezpečenie prevádzky softvéru a hardvéru, má uzatvorené zmluvy o ochrane osobných údajov podľa Nariadenia GDPR. V súvislosti s účinnosťou tohto nariadenia knižnica zároveň zvýšila ochranu svojho webového sídla a online katalógu pomocou SSL certifikátu. Týmto opatrením sa zabezpečila dátová komunikácia medzi webom/katalógom knižnice a návštevníkmi, aby sa zabránilo prípadnému úniku osobných údajov a hesiel našich používateľov pri vstupe do ich čitateľského konta. Pre lepšiu ochranu osobných údajov

zamestnancov plánuje knižnica v roku 2022 zakúpiť elektronický dochádzkový systém, ktorý by eliminoval riziká súčasného spôsobu evidencie dochádzky.

3.3. Okresná metodická pôsobnosť

Tab. 23 Okresná metodická pôsobnosť

Rok	Počet verejných knižníc v metodickej pôsobnosti *	Úväzok metodičky pre okresnú metodiku	Počet odborných podujatí pre knihovníkov	Počet metodických návštev mestských a obecných knižníc	Počet konzultácií
2020	56	1	2	18	98
2021	56	1	2	16	101

* bez regionálnej knižnice

3.4 Stav verejných knižníc v metodickej pôsobnosti knižnice podľa jednotlivých okresov:

Oravská knižnica A. Habovštiaka má vo svojej metodickej pôsobnosti 56 verejných knižníc v okrese Dolný Kubín (1 obecná profesionálna, 21 neprofesionálnych), Námestovo (1 mestská, 2 obecné profesionálne, 18 neprofesionálnych) a Tvrdošín (2 mestské, 1 obecná profesionálne, 10 neprofesionálnych). V porovnaní s predchádzajúcim rokom sa stav knižníc nezmenil.

Tab. 24 Verejné knižnice

Ukazovateľ	Okres Dolný Kubín	Okres Námestovo	Okres Tvrdošín
Počet obyvateľov v okrese spolu	39 455	63 456	36 100
Počet obyvateľov v okresnom sídle	18 436	7 685	9 132
Počet školopovinných detí v okrese	3 630	7 779	3 394
Počet školopovinných detí v okresnom sídle	2 459	1 199	800
Počet verejných knižníc v okrese	23	20	13
z toho regionálna knižnica	1	0	0
mestské knižnice + pob.	0	1	2
profes. knižnice + pob.	1	3	1
neprof. knižnice + pob.	21	18	10
Počet zrušených knižníc			
Počet nepracujúcich knižníc			
z toho počet knižníc nepracujúcich viac ako 5 rokov			
Počet knižníc s obnovenou činnosťou			
Zmeny v profesionalizácii /+ -/			
Počet knižníc bez finančných prostriedkov na nákup KF			
Počet automatizovaných knižníc			
Počet knižníc s internetom pre verejnosť			
Centrálny nákup pre knižnice - počet knižníc			
Počet spracovaných projektov/počet konzultácií k projektom			

Sieť profesionálnych knižníc

Sieť verejných knižníc s profesionálnymi pracovníkmi v metodickej pôsobnosti Oravskej knižnice tvoria 3 mestské knižnice a 5 obecných knižníc. Všetky verejné knižnice s profesionálnymi zamestnancami v metodickej pôsobnosti OKAH majú výpočtovú techniku, knihovnícky program a prístup na internet. Knižnično-informačný systém Clavius používa Mestská knižnica v Trstenej, Námestove a Tvrdošíne, Obecná knižnica v Rabči, Nižnej a Zákamennom, všetky knižnično-informačné služby sú automatizované a knižnice umožňujú svojim čitateľom aj vyhľadávanie dokumentov v on-line katalógoch a prístup do čitateľského konta. Tieto knižnice prechádzali od roku 2010 postupne z KIS Libris do KIS Clavius, priebežne im bola poskytovaná metodická pomoc pri zaškoľovaní v práci s novým systémom. Obecná knižnica v Oravskej Lesnej používa systém Libris, z dôvodu častej zmeny na mieste knihovníka sa ešte nepristúpilo k realizácii automatizovaných výpožičných služieb. V knižnici v Zázrivej pokračovalo retro spracovanie knižničného fondu v systéme MaSK. Knižnica v Zákamennom v roku 2021 prekonvertovala svoje dáta z KIS Libris do Clavia. Fondy v knižniciach v Nižnej, Zákamennom, Oravskej Lesnej a Zázrivej obsahovali veľa zastaranej, opotrebovanej a duplicitnej literatúry, knižnice boli usmernené, aby sa výraznejším spôsobom zamerali na vyradovanie tejto literatúry, v niektorých knižniciach metódička priamo realizovala výber kníh navrhnutých na vyradenie.

Interiérovou úpravou vo viacerých etapách v r. 2018-2021 prešla Mestská knižnica v Trstenej, Tvrdošíne a Námestove, Obecná knižnica v Zákamennom, Oravskej Lesnej a Rabči. Knižniciam boli podporené projekty z dotačného systému FPU a za finančného príspevku zriaďovateľov sa zmenili na moderné, esteticky atraktívne a používateľsky komfortnejšie kultúrno-informačné centrá v mieste svojho pôsobenia.

Metodická pomoc sa zameriavala aj na poskytovanie odborných usmernení a konzultácií pri vypracovávaní a záverečnom vyhodnocovaní projektov do grantového systému FPU. Projekty na nákup literatúry v roku 2021 podali knižnice v Námestove (podporený vo výške 2000 Eur), Rabča (1 100 Eur), Tvrdošín (1 500 Eur), Trstená (2 000 Eur), Zákamenné (1 000 Eur), Zázrivá (1 000 Eur). Projekty na získanie interiérového a technického vybavenia podali knižnice v Námestove (42 000 Eur), Trstenej (nepodporené), Tvrdošíne (35 000 Eur) a Zázrivej (nepodporené).

Dňa 18.3.2021 mali profesionálni knihovníci možnosť zúčastniť sa on-line stretnutia, kde im bol predstavený KIS Biblib zástupcom firmy SVOP Mgr. Pavlom Špánim a metódička ich informovala o aktuálnych možnostiach získania dotácie z FPU v podprograme 5.1.4 Akvizícia knižníc.

Sieť neprofesionálnych knižníc

Metodická činnosť v rámci neprofesionalizovaných verejných knižníc bola aj v tomto roku zameraná na zisťovanie stavu a činnosti jednotlivých obecných knižníc, odbornej úrovne vedenia základných evidencií, korektné vyplňanie ročného štatistického výkazu o činnosti knižnice, úrovne poskytovania výpožičných služieb, zaškoľovanie nových neprofesionálnych knihovníkov, odporúčania pri plánovaní automatizácie knižníc a následné zaškoľovanie pri práci s knižnično-informačnými systémami, vypracovávanie, realizáciu a vyhodnocovanie projektov, usmernenie pri realizácii fyzických revízií knižných fondov a ich následnom evidenčnom vysporiadaní, ponuka darovaných a vyradených kníh na obohatenie fondu. V niektorých obciach sa objavili tendencie zlučovať verejné knižnice so školskými, v týchto prípadoch usmerňujeme pracovníkov obecných úradov, aby dodržiavali metodické pokyny SNK k zlučovaniu knižníc, keďže v obciach dochádza k ich faktickému zlúčeniu, ale nie sú zrealizované náležité administratívne zmeny (rozhodnutie obecného zastupiteľstva o zlúčení, zmena štatútu, odhlásenie pôvodnej knižnice a nahlásenie novej v Zozname knižníc SR).

Realizácia metodických návštev bola nepriaznivo ovplyvnená pandemickou situáciou, knižnice dodržiavali protiepidemické opatrenia, kedy bola ich prevádzka pozastavená alebo obmedzená. Vo viacerých knižniciach sú knihovníkmi pracovníci obecných úradov, ktorí museli riešiť iné úlohy a knižnice ostávali zatvorené aj dlhší čas ako to bolo požadované oficiálnymi vyhláškami a uzneseniami.

V rámci svojej metodickej pôsobnosti poskytujeme knihovníkom neprofesionálnych knižníc, prípadne pracovníkom obecných úradov odborné usmernenie a konzultácie pri vypracovávaní projektov do grantového systému FPU. V roku 2021 podalo projekty na nákup knižného fondu 7 knižníc: Zábiedovo (podporené sumou 1 000 Eur), Zuberec (podporené sumou 1 100 Eur), Krušetnica (podporené sumou 1 000 Eur), Podbiel (podporené sumou 1000 Eur), Čimhová (podporené sumou 2 000 Eur), Štefanov nad Oravou (podporené sumou 1 100 Eur), Bziny (nepodporené).

Projekty na získanie interiérového a technického vybavenia podali knižnice v Habovke, Žaškove a Medzibrodí nad Oravou, žiadosti neboli podporené. Nepodporenie žiadostí knihovníkov a pracovníkov obecných úradov do značnej miery demotivuje, aby aktívne využívali tieto možnosti v ďalších rokoch.

V sieti neprofesionálnych knižníc majú automatizovaný knižnično-informačný systém Libris Obecná knižnica v Liesku, Oravskej Polhore a Oravskom Podzámku (v r. 2021 stagnujúca), systém MaSK knižnice v Rabčiciach, Podbieli, Novoti. Knižnica v Habovke prešla v r. 2021 zo systému Mask do KIS Clavius. Obecná knižnica v Oravskom Veselom realizovala spracovanie svojho fondu v programe Clavius. V roku 2018 bol do Obcej knižnice v Zuberci zakúpený KIS Clavius a knihovníčka spracovala celý knižný fond a v roku 2019 pristúpila k realizácii automatizovaných výpožičných služieb. Niektoré knižnice majú svoj fond, čitateľov a výpožičky evidované v tabuľkách Excel, ktoré si naformátovávajú podľa predlôh prírastkového zoznamu, zoznamu čitateľov a denníka činnosti s možnosťou jednoduchého vyhľadávania v týchto súboroch. Niektoré knižnice s neprofesionálnymi knihovníkmi a školské knižnice prejavili záujem o automatizáciu. Knihovníkov, pracovníkov obecných úradov a škôl sme informovali o možnostiach výberu knihovníckych softvérov.

Dňa 18.3.2021 mali neprofesionálni knihovníci možnosť zúčastniť sa on-line stretnutia, kde im bol predstavený KIS Biblib zástupcom firmy SVOP Mgr. Pavlom Špánim a metodička ich informovala o aktuálnych možnostiach získania dotácie z FPU v podprograme 5.1.4 Akvizícia knižníc.

Oficiálne sumárne štatistické údaje siete verejných knižníc okresov Dolný Kubín, Námestovo a Tvrdošín poskytne Národné osvetové centrum až po spracovaní celého štatistického zisťovania v oblasti kultúry, ktorého sú aj za oblasť knižníc od roku 2015 povereným garantom.

Sieť školských a špeciálnych knižníc

Tab. 25 Sieť školských knižníc

Ukazovateľ	Okres Dolný Kubín	Okres Námestovo	Okres Tvrdošín
Počet školských knižníc v metodickej pôsobnosti (ZŠ, SŠ)	20	21	11
Počet metodických návštev školských knižníc	0	0	0
Počet metodických konzultácií	0	0	0

Tab. 26 Špeciálne knižnice

Ukazovateľ	Okres Dolný Kubín	Okres Námestovo	Okres Tvrdošín
Počet metodických návštev špeciálnych knižníc	0	0	0
Počet metodických konzultácií	0	0	0

Do roku 2020 (vrátane) mala koordinátorka KVC a služieb v pracovnej náplni aj metodickú činnosť pre školské knižnice a keď realizovala podujatie na škole, ktorá mala školskú knižnicu, zrealizovala aj metodickú návštevu. Od roku 2021 metodickú činnosť pre školské a špeciálne knižnice poskytujeme na požiadanie. Z dôvodu pandémie Covid-19 sa metodické návštevy neuskutočnili aj z toho dôvodu, že prístup do škôl cudzím osobám bol veľmi obmedzený. Na webovej stránke Oravskej knižnice sú zverejnené základné informácie pre prácu školských knižníc.

Situácia v školských knižniciach sa zlepšuje, predovšetkým v tých, ktoré mali podporené projekty z MŠ SR a FPU. Školské knižnice rozvíjajú svoju činnosť predovšetkým v súlade s vyučovacím procesom školy a rozvíjaním čitateľskej gramotnosti žiakov. Priestorovo a materiálne sú vybavené podľa možností školy. Knižničný fond sa dopĺňa najmä z nákupov, ale tiež z darov od sponzorov, rodičov detí a učiteľov. Pozitívnym faktom je, že viaceré školy pravidelne vyčleňujú finančné prostriedky na nákup kníh i periodík a získavajú zdroje v rámci projektov na modernizáciu svojich knižníc. Knižnice si vedú evidencie a spracúvajú štatistické výkazy, čitateľské zázemie tvoria žiaci, učitelia a ostatní pracovníci školy.

V roku 2020-21 Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR vyhlásilo výzvu na podávanie žiadostí pod názvom „Čítame radi“ pre všetky základné školy na nákup detských a mládežníckych kníh resp. odbornej literatúry pre zamestnancov škôl do školských knižníc. Školy z regiónu Orava sa aktívne zapojili do tejto výzvy, podporené sumou 800 Eur boli školy: ZŠ Chlebnice, Žaškov, Zubrohlava, Habovka, Š. Šmálika Tvrdošín, M. Medveckej Tvrdošín, Zuberec, Klin, Oravský Podzámok, Nižná, Lokca, Hladovka, Oravská Polhora, Trstená, Špeciálna ZŠ Dolný Kubín, podporené sumou 500 Eur: ZŠ Istebné, Hruštín, sumou 400 Eur: ZŠ Pucov, Čimhová, Oravská Jasenica.

Školské knižnice sa zapájajú aj do tradičného celoslovenského súťažného projektu Najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice, v aktuálnom 16. ročníku súťaže sa zúčastnili knižnice pri ZŠ s MŠ Mútne, Oravská Polhora, Komenského D. Kubín, Gymnáziu Trstená, ZŠ s MŠ Dlhá nad/Oravou, SPŠ Tvrdošín, SOŠ Námestovo, Špeciálna ZŠ pre žiakov s telesným postihnutím D. Kubín.

V školských knižniciach ako knihovníci pracujú zamestnanci škôl, najmä pedagógovia. V ZŠ M. Kukučina v Dolnom Kubíne bolo v knižnici vytvorené chránené pracovisko pre knihovníka a knižnica je v prevádzke každý pracovný deň. Podobná je i situácia v ZŠ Janka Matúšku v Dolnom Kubíne, kde pracuje školská knihovníčka na plný pracovný úväzok. V týchto knižniciach pripravujú školské knihovníčky aj kultúrno-výchovné podujatia pre žiakov školy.

Metodickú pomoc školským knižniciam poskytujeme v oblasti spracovania fondu, jeho evidencie v prírastkovom zozname a klasifikácie podľa MDT, stavania knižného fondu, vyrad'ovani literatúry, spracovaní fondu v programe MaSK, informovaní o dostupných knižnično-informačných systémoch, príprave projektov a podujatí.

4. Knižnica a spolková činnosť

Oravská knižnica je kolektívnym členom Spolku slovenských knihovníkov a knižníc (SSKK) a členom Slovenskej asociácie knižníc. Individuálnymi členmi SSKK sú 9 pracovníci

knižnice, pani A. Albíniová zastupovala knižnicu ako členka výboru pobočky SSKK Žilinského kraja. Obidve profesijné organizácie sa podieľajú na príprave a realizácii odborných vzdelávacích aktivít pre knižnice a vytvárajú podmienky pre riešenie odborných a legislatívnych problémov knižníc. Pracovníci knižnice sa do činností týchto organizácií zapájali účasťou na vzdelávacích podujatiach.

5. Štandardy pre verejné knižnice

Metodickým usmernením Ministerstva kultúry SR č. MK-4315/2020-110/11107 z 21.7.2020 boli zverejnené štandardy pre verejné knižnice vymedzujúce kvalitatívne a kvantitatívne parametre, ktoré majú knižnice spĺňať, aby sa ich činnosť a výsledky považovali za optimálne. Pre Oravskú knižnicu AH, ktorá patrí do kategórie sídiel do 20 000 obyvateľov, je odporúčané dosiahnutie nasledovnej úrovne štandardov:

Štandard	Odporúčaná hodnota	OKAH 2020	OKAH 2021
Umiestnenie knižnice	Zreteľné označenie, dostupnosť 15 min. jazdy autom v meste	Štandard splnený	Štandard splnený
Priestory pre používateľov	Min. 60 m ² na 1000 obyvateľov	35 m ²	35 m ²
Prevádzkový čas	40-45 týždenne	45	50
Knižničný fond	Nákup 1 € na obyvateľa	0,84	1,80
Študijné miesta	50	34	34
Prístup k internetu	6 verejne prístupných staníc	8	8
Webové sídlo	Dostupnosť informácií na webe	Štandard splnený	Štandard splnený
Elektronický katalóg	Dostupnosť on-line katalógu	Štandard splnený	Štandard splnený
Personálne zabezpečenie	Zabezpečenie všetkých úloh	Štandard splnený	Štandard splnený
Vzdelávanie zamestnancov	1 zamestnanec = 40 hodín ročne	Nesplnené	Nesplnené
Spokojnosť používateľov	- Viac ako 90 % používateľov nad 15 rokov hodnotí služby ako veľmi dobré/dobré - Viac ako 75 % používateľov do 15 rokov hodnotí služby ako veľmi dobré/dobré	Nesledované	Nesledované
Počet podujatí	300	325	361
% používateľov	15	13,93	13,64

6. Závěry

Z hľadiska realizácie jednotlivých úloh Stratégie slovenského knihovníctva môžeme činnosť Oravskej knižnice A. Habovštiaka v roku 2021 hodnotiť nasledovne:

Strategická oblasť 1. Formovanie informačných potrieb, podpora informačnej gramotnosti, riadenie a rozvoj ľudských zdrojov pre trvalú udržateľnosť a rozvoj činnosti knižníc.

Plnenie:

Oravská knižnica A. Habovštiaka zabezpečuje slobodný prístup k informáciám a poznatkom, svojou činnosťou vytvára podmienky pre rovnoprávne uspokojovanie

kultúrnych, spoločenských a informačných potrieb a záujmov všetkých používateľov. Zohráva dôležitú úlohu v subsysteme neformálneho a informálneho vzdelávania, pri zvyšovaní čitateľskej a informačnej gramotnosti svojich používateľov. Rok 2021 ovplyvnila nepriaznivá situácia v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19 a uplatňovaním protiepidemických opatrení, kedy prevádzka knižnice a realizácia podujatí bola počas roka viackrát zakázaná, resp. realizovaná v obmedzenom režime. Výrazným spôsobom sa to odrazilo na počte realizovaných kultúrno-výchovných a spoločenských aktivít, kde si knižnica udržiavala dlhoročne vysoké ukazovatele. V roku 2021 sme v širšom meradle preniesli svoju kultúrno-výchovnú a vzdelávaciu činnosť do virtuálneho priestoru na webovú stránku a sociálne siete, našim čitateľom sme ponúkli viacero nových typov aktivít (informácie o voľne dostupných e-knihách, požičiavanie e-knží prostredníctvom on-line katalógu, video rubriku knižných recenzií, cyklus video prednášok s psychologičkou, on-line tvorivé dielne, interaktívne vedomostné a zábavné kvízy a súťaže, fotografická súťaž, video nahrávky načítaných básní P. O. Hviezdoslava a prednášok o jeho živote a diele, video nahrávky načítaných európskych rozprávok v originálnom jazyku, ai.). Celkovo bolo zrealizovaných 361 podujatí.

Úspešne sme pokračovali v projekte Na ceste – Daruj knihe nový domov, z vyradených a darovaných kníh sme vytvorili malé knižnice na vlakových a autobusových staniach v Dolnom Kubíne, Kľačanoch, Párnici, v Oravskom Podzámku, Trstenej a Námestove, v aquaparku Dolný Kubín, na Hematologicko-transfúznom oddelení v Dolnooravskej nemocnici MUDr. L. N. Jégého, v ústavoch na výkon trestu odňatia slobody v Ružomberku, Sučanoch a Žiline.

V oblasti rozvoja ľudských zdrojov a vzdelávania pracovníkov knižnice v roku 2021 organizácia podporila ich ďalšie odborné vzdelávanie formou účasti na jednotlivých seminároch a školeniach realizovaných SNK Martin a inými inštitúciami podľa svojho pracovného zamerania. Táto oblasť bola obdobne ovplyvnená pandemickou situáciou, väčšina školení sa realizovala on-line spôsobom. Organizácia zabezpečila svojim pracovníkom aj jazykové vzdelávanie v angličtine. Päť zamestnancov získalo certifikát o absolvovaní Akadémie moderného knihovníka, ktorý organizovala Knižnica pre mládež mesta Košice. V súvislosti so získaním bezplatného prístupu do elektronických informačných zdrojov CVTI absolvovali pracovníci oddelenia náučnej literatúry on-line školenia, zamerané na vyhľadávanie a rešeršovanie relevantných informácií.

Strategická oblasť 2. Budovanie, trvalé uchovanie, rozvoj a ochrana knižnično-informačných fondov

Plnenie:

Základným predpokladom poskytovania kvalitných knižnično-informačných služieb všetkým našim používateľom je kvalitné dopĺňovanie knižničného fondu. V situácii limitovaných finančných zdrojov musia verejné knižnice v oblasti akvizície nových fondov neustále riešiť náročnú úlohu ako zosúladiť záujmy a požiadavky rôznych používateľských skupín, bohatú ponuku knižného trhu a svoje finančné možnosti. Oravská knižnica A. Habovštiaka získava nové prírastky kníh viacerými spôsobmi a z viacerých finančných zdrojov - prostriedkami od zriaďovateľa, mimorozpočtovými prostriedkami, ktoré získa vlastnou iniciatívou prostredníctvom grantov a dotácií, darom od priaznivcov knižnice, vydavateľstiev a iných organizácií.

V oblasti zabezpečovania informačných zdrojov bola v roku 2021 dosiahnutá vysoká úroveň, keďže sa v priebehu roka čerpali získané prostriedky z dotácie FPU v súčte dvoch rokov 2020 a 2021. Do fondu bolo získaných 3 525 knižničných jednotiek v celkovej hodnote 34 597,32 €, čo je o 1 735 knižničných jednotiek a 18 096,25 € viac ako v predchádzajúcom roku.

V nákupe knižničného fondu sa podarilo vysoko prekročiť odporúčaný štandard pre náš typ knižnice, ktorý má stanovenú sumu 1 € na 1 obyvateľa v kalendárnom roku, OK AH dosiahla v roku 2021 úroveň 1,80 €.

Strategická oblasť 3. Optimalizácia a rozvoj knižnično-informačných služieb a metód správy informácií a znalostí

Plnenie:

Oravská knižnica poskytuje svojim používateľom všetky štandardné knižnično-informačné služby (výpožičné, rešeršné, bibliograficko-informačné, služby MVS), ako aj elektronické služby, o ktoré je zo strany používateľov zvýšený záujem, čo dokumentuje ich nárast v štatistických výstupoch. Poskytovať kvalitné elektronické služby nám umožňuje knižnično-informačný systém Clavius, ktorý v r. 2012 knižnica získala prostredníctvom projektu ŽSK Informácie bez hraníc, spolufinancovaného Európskou úniou v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007-2013. Naši používatelia v rámci on-line služieb ocenili nové možnosti pri vyhľadávaní literatúry v on-line katalógu a vstupe do svojho konta (predĺžiť si výpožičnú dobu dokumentov, rezervovať žiadaný dokument, nastaviť si grafický vzhľad konta, zvoliť jazyk, zvoliť si zasielanie noviniek mailom, možnosť hodnotiť knihy, ktoré má používateľ požičané, nastaviť si spôsob a rozsah vyhľadávania dokumentov, zvoliť si spôsob zobrazovania výsledkov vyhľadávania). On-line spôsobom poskytujeme podľa záujmu aj ďalšie služby, napr. zasielanie tematických rešeršných výstupov, faktografických údajov a pod. Nový KIS Clavius nám umožnil aj zdieľanú katalogizáciu, stiahnutie záznamov prvotne spracovaných SNK Martin a knižnicami v konzorciu Virtua, Národní knihovnou Praha, Knihovnou města Ostrava a knižnicami, používajúcimi KIS Clavius, čím sa zredukovala duplicita a multiplicita pri spracovávaní dokumentov. Regionálne knižnice Žilinského kraja sú prepojené v rámci spoločného súborného on-line katalógu, čím používateľ získava komplexnejšie informácie a je aj efektívnym nástrojom pre služby MVS. Používatelia majú možnosť využívať aplikáciu SMARTkatalog2, ktorá im zabezpečí prístup do on-line katalógu zo svojich mobilných zariadení kedykoľvek a kdekoľvek. V roku 2019 bol do on-line katalógu Carmen ku každej knihe pridaný QR kód, aby sa zvýšil komfort používateľov pri vyhľadaní požadovaných dokumentov po príchode do knižnice. Knižnica používa typ VDSL internetového pripojenia s neobmedzeným prenosom dát a rýchlosťou 30/5 Mbit/s, čím sme zabezpečili rýchle generovanie a zobrazovanie vyhľadávaných informácií v on-line katalógu knižnice, čo naši používatelia veľmi ocenili. V zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov (Nariadenie GDPR) a Zákona č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov má od roku 2018 OKAH zabezpečenú kvalitnejšiu ochranu webového sídla a on-line katalógu implementáciou SSL certifikátu za účelom zabránenia prípadného úniku osobných údajov a hesiel našich používateľov, používaných pri vstupe do ich čitateľského konta.

Servisná zmluva pre KIS Clavius je uzatvorená s p. Valérom Romokom, ktorý priebežne realizoval optimálne nastavenia funkcií KIS Clavius a on-line katalógu Carmen, kontroloval a vyhodnocoval bezpečnostné nastavenia serverov a upozorňoval na bezpečnostné riziká. OKAH zaplatila za ročnú licenciu všetkých používaných modulov sumu vo výške 1 335,55 Eur, za servisné služby podľa počtu pracovných staníc, na ktorých sa prevádzkoval KIS Clavius, sumu vo výške 805 Eur.

Od roku 2018 má OKAH bezplatný prístup do multiodborovej databázy Infotrac od vydavateľstva GALE Cengage v rámci národnej licencie, ktorú finančne zabezpečuje SNK Martin. V roku 2021 začala spolupráca s Centrom vedecko-technických informácií, čím sme

mohli čitateľom ponúknuť možnosť bezplatného prístupu do svetových odborných online databáz a využívať službu Booport. Prístup do databáz nám umožňuje zvýšiť kvalitu poskytovaných rešeršných služieb.

V roku 2021 sme sa zapojili do súborného katalógu InfoGate, bibliografické záznamy fondu OK AH sa sprístupnili na portáli InfoGate. Katalóg je využívaný aj pri katalogizácii nových prírastkov kníh.

V roku 2021 sa v súvislosti s pandemickou situáciou služby a aktivity knižnice vo väčšom rozsahu preniesli do on-line priestoru, čitatelia mali možnosť bezplatne si požičiavať e-knihy na základe licenčnej zmluvy s dodávateľom Palmknihy s.r.o Praha.

Počas rola sa kládol dôraz na proaktívnu propagáciu a marketingovú činnosť knižnice, zintenzívnilo sa používanie sociálnych sietí, zvýšila sa frekvencia príspevkov, rozšírilo sa ich tematické zameranie a rozsah. OK AH bola iniciátor marketingovej kampane S knižnicou na každom kroku, do ktorej sa postupne zapojili aj ostatné regionálne knižnice v Žilinskom kraji. Zámerom kampane bola propagácia knižnice a jej služieb na nových a netradičných miestach.

Záujem zo strany používateľov o knižnično-informačné služby a ďalšie aktivity knižnice dokumentuje, že Oravská knižnica A. Habovštiaka je významnou kultúrnou, informačnou a vzdelávacou inštitúciou v územnej oblasti svojho pôsobenia a svojimi výsledkami činnosti sa dlhodobo zaraďuje do kategórie regionálnych knižníc s nadpriemernými dosiahnutými ukazovateľmi v rámci každoročného celoslovenského hodnotenia knižníc.

Na základe podkladov odborných pracovníkov knižnice spracovala:
Mgr. Martina Fecskeová, metodička Oravskej knižnice A. Habovštiaka

Prílohy:

- Príloha č. 1: *Návštevnosť, výkony a náklady na pracoviská kultúrnej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK*
- Príloha č. 2: *Projekty kultúrnej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK (hárky 1-2)*
- Príloha č. 3: *Pasportizácia nehnuteľného majetku vo vlastníctve ŽSK v správe kultúrnej organizácie*
- Príloha č. 4: *Prevádzkované priestory prenajaté od iných subjektov*
- Príloha č. 5: *Spravované priestory prenajaté iným subjektom*
- Príloha č. 6: *Zoznam motorových vozidiel kultúrnej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK*
- Príloha č. 7: *Daň z nehnuteľností kultúrnej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK*
- Príloha č. 8: *Zamestnanci kultúrnej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK*
- Príloha č. 9: *Náklady, výnosy a sebestačnosť kultúrnej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK*
- Príloha č. 10: *Ročný výkaz o knižnici za rok 2019 KULT 10-01 (MK SR)*